

POSTOJNSKI PREPIH

NOVEMBER 2023 145 LETNIK 17

OBČINA
POSTOJNA

Višja strokovna šola Postojna je v študijskem letu 2003/04 odprla vrata prvim študentom programa Poslovni sekretar. Mnogi so zgrabili priložnost, da si odprejo vrata v svet novih znanj. Šola je leta 2006 pridobila še program Strojništvo, 2009 pa Gozdarstvo in lovstvo. V dvajsetih letih je študij uspešno zaključilo 890 diplomantov. V letošnjem študijskem letu je vpisanih 250 rednih in izrednih študentov iz različnih koncev Slovenije. Prepihov fotografski objektiv jih je »lokal patriotsko« ujel osem iz postojnske občine. Jaka, Matic, Blaž, Miha, še en Jaka, Maks, Žiga in Aidin so študenti prvega in drugega letnika programa Strojništvo, prvega letnika programa Gozdarstvo in lovstvo ter drugega letnika programa Poslovni sekretar.

Drage občanke, spoštovani občani,

Leto se že preveša k zaključku in da bi december res preživel v kar-se-da prijetnem in veselem vzdušju, smo si v vseh preteklih mesecih prizadevali za uresničitev zastavljenih projektov in aktivnosti. Pred prehodom v zimsko obdobje, ko je izvedba del tudi zaradi vremena omejena, smo v zadnjih tednih uspeli zaključiti komunalno infrastrukturo v Matenji vasi, več preplastitev cest, obnovo otroških igrišč, prenovili smo inline hokej igrišče, vzpostavili parkirišče v Planini, v glavnini so zaključena tudi dela na kolesarskih povezavah, kmalu se bo zaključila izgradnja podhoda pod železniško progo in tudi dveh novih parkirišč za avtodome v Postojni in na Prepihu. Znotraj naših pisarn uspešno potekajo priprave in prijave na nove projekte ter izvedbe obstoječih projektih aktivnosti.

Glede na to, da je po res prijetno sončni in topli jeseni vendarle čutiti zimski mraz, da se tudi naše mesto počasi odeva v praznične lučke, v središču mesta so že začeli s postavljanjem ledene podlage, napovedniki pa razkrivajo številne praznične dogodke, prazničnemu decembru namenjam veliko dobrodošlico tudi sam. Veselim se številnih priložnosti, ko se bomo srečevali in v naš prostor vnesli praznično vzdušje ter veselje. Tudi letos bo osrednje zimsko dogajanje na našem drsališču na Titovem trgu, ki vas je lani navdušilo. Zato bo tudi letos poskrbljeno, da bo v decembru in januarju ledena podlaga stičišče dobre volje, druženja in nenazadnje rekreacije ter zimskih radosti.

Pridružite se nam na prvem decembrskem dogodku, 5. decembra, ko bomo na Titovem trgu pripravili praznični sejem, prižgali našo praznično osvetlitev, odprli drsališče, pričakali Miklavža ter otroke povabili k pisanju božičnih pisem, ki jih bomo nato odposlali daleč na Laponsko v Božičkovo deželo.

Vse dobro,

Igor Marentič,
župan občine Postojna

Iz vsebine:

tema meseca:

Naše odvisnosti

tu živimo:

Cerkev sv. Janeza Nepomuka v Rakuliku

na obisku:

Nada Vadnov

Na naslovnici: študenti Višje strokovne šole Postojna: Jaka Dekleva, Matic Poljšak, Blaž Milharčič, Miha Dekleva, Jaka Stergar, Maks Škvarča, Žiga Malneršič, Aidin Zahirovič; fotografija: Foto Atelje Postojna.

POSTOJNSKI PREPIH Postojnski prepil je mesečno glasilo Občine Postojna in je namenjeno obveščanju občanov. • Postojna, november 2023, leto izdaje 17, številka 145 • Naslov uredništva: Glasilo Postojnski prepil, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna; postojnski.prepilh@postojna.si • Glasilo je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pod zaporedno številko 1249 ISSN2232-5298 • Postojnski prepil (Online) ISSN 2536-3905 • Izdajatelj in založnik: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna. • Za Občino Postojna: župan Igor Marentič. • Odgovorna urednica: Ester Fidel • Uredniški odbor: Alenka Čuk, Mateja Jordan, Marino Samsa • Urednica občinskih in oglasnih strani: Marina Rebec • Lektoriranje: Lidija Mlakar in Tadeja Logar, razen strani Občine Postojna, oglasnih in promocijskih sporočil. • Grafični prelom: Rudolf Z d. o. o. • Tisk: Abakos, d. o. o. • Naklada: 6.400 izvodov. • Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Postojna in sredstev oglaševanja.

Aktivno »občanstvo«

Med najbolj pogostimi temami vsakodnevnih pogovorov Slovencev sta nedvomno vreme in politično dogajanje. Še nedolgo tega smo bili poplášeni ob vsakem daljšem deževju ali vročinskem valu. Seveda si tudi danes ne dovolimo odvzeti te pravice. Vendar nas vse bolj pogosti vremenski ekstremi opozarjajo, da s svojim premalo ozaveščenim odnosom do okolja posredno vsi prispevamo k večji ogroženosti našega planeta. Podobno si ne dovolimo odvzeti pravice, da za prijateljskimi in sorodstvenimi omizji razpravljamo o političnem dogajanju, čeprav bi bilo bolj modro izkoristiti vse redkejša prijetna srečanja za negovanje medosebnih vezi. Temelj tovrstnih pogovorov je praviloma pretresanje razmer, za katere smo prepričani, da so jih povzročili tisti, ki jim s svojim glasom na volitvah nismo podelili pravice odločanja v našem imenu. Politika je pač vedno prikladna za dolge in – zanimivo – tudi emocionalno močne debate, čeprav smo v veliki večini le njeni pasivni spremljevalci z daljincem ali časopisom v rokah. Z razlogom, saj nas prav pasivnost odreši vključenosti in posledične odgovornosti za nezadovoljstvo nad razmerami v družbi.

Aktivno državljanstvo namreč terja našo dejavno vključenost v družbo. Pogosto smo prepričani, da se naša vloga začne in konča s politično participacijo, torej z udeležbo na volitvah, referendumih, na javnih razpravah o pomembnih vsebinah za prihodnost lokalne skupnosti ali regije. In resnici na ljubo, se tudi tem temeljnim oblikam sooblikovanja demokratične družbe pogosto odpovemo, češ, saj naš glas ali naše mnenje ni pomembno in v prepričanju, da ne moremo ničesar spremeniti. V bistvu pa je aktivno državljanstvo veliko več, saj zajema poleg političnega tudi druge družbene vidike – socialo, kulturo, okoljevarstvo, varnost, šport ... Skupnost, v kateri živimo, sooblikujemo z udejstvovanjem na različnih družbenih področjih in z raznimi oblikami dejavnega vplivanja. Večini so nam najbližja združevanja v različnih društvih, v katerih prispevamo svoj delež k splošni družbeni koristi.

Priložnosti za dejavno vključenost je tudi na lokalni ravni veliko. Občina, šole in razne organizacije, ki delujejo na področju vzgoje in izobraževanja mladih, privzgapajo državljansko aktivnost že osnovnošolcem. Otroški občinski svet, otroški parlament, župan za en dan in še vrsta drugih zanimivih načinov spoznavanja lokalne samouprave prinašajo otrokom zanimive izkušnje in spoznanja. Še širši domet pa imajo projekti, v katerih otroci razvijajo svojo odgovornost, čut za sočloveka in za skupnost. Želja mladih, da našo skupnost soustvarjajo, se izraža preko Mladinskega sveta občine Postojna in vrste mladinskih organizacij.

Neke vrste pokazatelj aktivnega »občanstva« odraslih je projekt Moja občina – participativni proračun, ki omogoča razporejanje dela proračunskega denarja tako, da o njegovi porabi odločamo občanke in občani neposredno. Občina Postojna ga je po zgledu nekaterih dobrih evropskih praks in slovenskih občin začela vzpostavljati v letu 2019, občinski svet ga je prvič sprejel za leti 2020 in 2021. V prvih dveh letih je bilo izvedenih trideset projektov, za leti 2022 in 2023 jih je bilo izglasovanih dvajset. Za leti 2024 in 2025 smo jih konec oktobra izglasovali dvaindvajset.

Že bežen pogled na seznam izglasovanih projektov kaže, da se v večini našajo na področja športa, kulture, varstva okolja in zgodovinske dediščine ter na zagotavljanje boljših pogojev za življenje in druženje v vaseh. To pomeni, da so predloge in glasove oddali ljudje, ki so v utrip naše občine vključeni dejavno in jim je mar za dobre pogoje delovanja kulturnih, športnih in drugih društev ter krajevnih skupnosti. Moj vtis (nikakor ni merodajen) je bil, da so se o predlogih veliko pogovarjali tudi mladi in »navijali« za tistega, ki je bil povezan s področjem njihovega udejstvovanja oziroma »njihovim« društvom. In to je obet, da lahko projekt Moja občina z odgovorno izvedbo izglasovanih predlogov tlakuje pot aktivnemu državljanstvu oziroma »občanstvu«.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Matej Škrlič.

Naše odvisnosti

Besedi odvisnost in zasvojenost, ob katerih smo včasih pomislili le na droge, alkohol in nikotin, dobivata danes nove razsežnosti. Poleg alkoholizma in naraščajoče uporabe vsakovrstnih psihoaktivnih substanc (tudi med osnovnošolci) strokovnjake skrbi še cela plejada drugih zasvojenosti; med njimi prepoznavajo v postojnskem Centru za krepitev zdravja kot eno najpogostejših odvisnost od hrane.

»Odvisnost je kronična bolezen, ki vodi do bioloških, psiholoških, socialnih in družbenih posledic, naj bo to odvisnost od substanc ali odvisnost od vedenj,« je jasna **Irena Sepin iz Psihiatrične bolnišnice (PB) Idrija**. Po dolgoletnih izkušnjah z zdravljenjem odvisnosti od alkohola so začeli v PB Idrija letos kot prvi v Sloveniji tudi s programom zdravljenja nekemičnih odvisnosti. Zdravnica opozarja, da je za vse zasvojenosti značilen enak odvisniški odnos – izguba kontrole, uživanje substanc ali izvajanje dejavnosti kljub negativnim posledicam in abstinenčna kriza ob prekinitvi.

Vedno več različnih vrst odvisnosti

Na **Centru za socialno delo (CSD) Primorsko-Notranjska** se po besedah **direktorice Kristine Zadel Škrabolje** srečujejo z različnimi oblikami zasvojenosti, med njimi so najpogostejše odvisnost od prepovedanih drog, prekomerno uživanje alkohola, digitalna zasvojenost in zasvojenost z igrami na srečo.

»Različne odvisnosti zaznamo naj-

pogosteje ob obravnavi nasilja v družini, v postopkih razvez, pri obravnavi vedenjskih ali čustvenih težav otrok v šoli in pri obravnavi materialne stiske posameznika ali družine,« pojasnjuje direktorica CSD. Problematiko zaznavajo tudi v poročilih policije, šol, patronažne službe in drugih organizacij, velikokrat se na CSD obrnejo kar družinski člani osebe s težavami. Takrat uporabnike seznanijo z možnimi oblikami pomoči in mrežo programov nevladnih organizacij in javnih služb ter jih poskušajo motivirati za spremembo in vključitev v ustrezno obliko pomoči.

Pomoč v obliki storitve osebne pomoči ponudijo tudi sami. Če odvisnik potrebuje bolj intenzivno celostno strokovno pomoč, ga usmerijo v katero od institucij, kot so Društvo Projekt Človek, Log out, Psihiatrična bolnica Idrija in Center za mentalno zdravje, ali mu svetujejo psihoterapevsko obravnavo. S statističnimi podatki o posameznikih, ki imajo težave z odvisnostjo, Kristina Zadel Škrabolje ne razpolaga, potrjuje pa naraščanje števila zaznanih odvisnosti.

Zasvojenost, ki je ne priznavamo

Tudi v **Centru za krepitev zdravja (CKZ) v postojnskem Zdravstvenem domu (ZD)** nimajo konkretnih podatkov o razširjenosti različnih odvisnosti, se pa z njimi srečujejo vedno pogosteje. **Vodja Larisa Hreščak Švigelj** opaža med mladimi zlasti naraščanje uporabe nikotinskih izdelkov, predvsem elektronskih cigaret in nikotinskih vrečk. Čeprav so brez tobaka in jih uporabniki smatrajo kot neškodljive, še vedno proizvajajo škodljive kemikalije, opozarja vodja CKZ. Skrbi jo, da po teh izdelkih posegajo že osnovnošolci; naša občina ni izjema. »Srečujemo se tudi s pretirano uporabo elektronskih naprav, telefonov in tablic, kar lahko vodi v zasvojenost,« še opazajo v CKZ, zato z nevarnostmi seznanjajo otroke in mladostnike tako v osnovnih kot srednjih šolah.

Odraslim pomagajo v CKZ pri opuščanju kajenja v individualni ali skupinski obliki, osebam s tveganim pitjem alkohola je na voljo tudi program Skupaj za odgovoren odnos do pitja alkohola (SOPA). Zanimivo pa je, da se najpogosteje srečujejo s problematiko odvisniškega odnosa do hrane. »To odvisnost se obravnava zelo podobno kot ostale zasvojenosti, zato osebe usmerimo v skupinske delavnice Zdravo jem in

Zdravo hujšanje ali pa jim nudimo individualne obravnave,« pojasnjuje Larisa Hreščak Švigelj in izpostavlja pomen multidisciplinarnega pristopa. Zasvojenost s hrano se pogosto ne smatra kot odvisnost, zato je pot do sprememb lahko težja od pričakovane, opozarja Hreščakova. Vseeno pa s podporo skozi daljše časovno obdobje beležijo v CKZ kar nekaj uspešnih zgodb. Otroke s tovrstnimi težavami vodijo skozi podoben program in v njem sodelujejo z vso družino.

Zdravljenje je bolj stigmatizirano kot opijanje

V CKZ so sicer zadovoljni z odzivnostjo v programu za opuščanje kajenja, v programu SOPA pa ni zelene udeležbe, kar Hreščakova pripisuje družbeni toleranci do alkohola. Njeno ugotovitev potrjuje **Mojca Gosar, vodja oddelka za zdravljenje odvisnosti od alkohola PB Idrija**. Kot ocenjuje, se za vključitev odloči zgolj deset odstotkov alkoholikov.

»Opijanje je namreč v naši družbi deležno manjše kritike kot zdravljenje bolezni odvisnosti, in tisti, ki se zanj odločijo, so pogosto bolj stigmatizirani kot tisti, ki se vsakodnevno opijajo,« opiše odnos družbe psihiatrinja, ki sicer verjame v uspešnost zdravljenja. »Vseeno pa zdravljenje odvisnosti ni garanci-

ja, da bo človek zmožgal živeti brez alkohola. Zdravljenje ni zato, da bi človek nehal piti alkohol, ampak da bi začel živeti brez njega,« poudarja.

Obravnavo odvisnikov je izrazito timska, zelo pomembno je tudi vključevanje svojcev. Program običajno traja 9 do 10 tednov, oddelek pa ponuja tudi dnevne oblike zdravljenja. V PB Idrija se zaradi odvisnosti zdravijo posamezniki iz vse Primorsko-notranjske regije, pa tudi iz drugih regij, vendar podatkov o pacientih iz posameznih občin v Idriji nimajo. Hospitalni in ambulantni del zdravljenja je sicer namenjen tudi zdravljenju odvisnosti od pomirjeval in hipnotikov.

Zdravljenje in rehabilitacija alkoholnih odvisnikov se nadaljujeta v družtvih in skupinah, v Postojni opravlja to vlogo **Društvo zdravljenih alkoholikov**. Njegova že polstoletna zgodovina dokazuje, da je problem alkoholizma močno ukoreninjen tudi pri nas. Ljudi, ki so v preteklih desetletjih dobili pomoč in podporo v društvu, je težko natančno prešteti, zagotovo pa jih je bilo več kot 1000, je prepričan **predsednik Janez Škodič**. Ob tem opozarja, da je to samo vrh ledene gore, če upoštevamo statistiko in dejstvo, da se društvu pridruži le desetina zdravljenih alkoholikov.

»Približno petina celotne populacije je tveganih uživalcev alkohola, približno tretjina jih zapade v resni alkoholizem, za zdravljenje pa se (od teh) odloči manj kot polovica,« pošpekulira s podatki Škodič. »Slovinci z alkoholom praznujemo in se tolažimo od rojstva do smrti, več naših pesmi opeva vino kot ljubezen,« spomni na našo kulturo nekdanji alkoholik, eden redkih, ki je težavo prepoznal sam. »Ko padeš v alkohol, si ne zastavljaš več vprašanj; opozarjajo te doma, v službi, streznita te (morda) šele izguba vozniškega dovoljenja ali celo službe.«

Tudi nekemične odvisnosti zahtevajo zdravljenje

V PB Idrija so zaradi porasta tovrstnih motenj začeli letos kot prvi v Sloveniji tudi s programom zdra-

vljenja nekemičnih ali vedenjskih zasvojenosti. »Te zasvojenosti se razvijejo kot posledica ugodja, ki ga določeno vedenje ali aktivnosti prinašajo posamezniku, zato so enako škodljive kot zasvojenosti s psihoaktivnimi snovmi, in zahtevajo zdravljenje,« je neomajna psihiatrinja Irena Sepin. Kot resne prepoznava motnji igranja iger na srečo in igranja videoiger, pa tudi zasvojenost z družbenimi omrežji in internetom, s seksualnostjo in pornografijo, z nakupovanjem in podobno.

V primeru teh zasvojenosti tvegano vedenje dlje časa ni prepoznano kot odvisnost, ko človek ne zmore več kontrole nad svojim vedenjem, pa pogosto ne poišče pomoči, ugotavljajo v Idriji. Psihiatrinja opozarja, da je zdravljenje vedenjskih zasvojenosti dolgotrajno, ampak prvi korak mora biti priznanje težave. V obravnavo sprejemajo polnoletne

Odvisnost je kronična bolezen, ki vodi do bioloških, psiholoških, socialnih in družbenih posledic.

osebe z napotnico psihiatra, pri zdravljenju sodelujejo strokovnjaki različnih profilov; pomembno je tudi vključevanje svojcev.

Trenutno sta v programu dve tretjini moških in tretjina žensk, večinoma mlajših odraslih, starih od 20 do 30 let. Večina se sooča z motnjo igranja iger na srečo, na drugem mestu je spletna pornografija.

Konkretnih števil ne poznamo

Problematiko zasvojenosti v občini Postojna naslavlja še več drugih organizacij, te pa se osredotočajo predvsem na preventivne dejavnosti. Občina zagotavlja denar za delovanje **Lokalne akcijske skupine (LAS)** za preprečevanje zasvojenosti in sofinancira tudi društvo Projekt Človek, zvezo No excuse in program društva Tvoj telefon.

Pred osmimi leti ustanovljeni LAS deluje na področju ozaveščanja mladih o posledicah uporabe nedovoljenih substanc v občinah Piv-

ka in Postojna. Skupino sestavljajo predstavniki obeh občin in vseh šol, Vzgojnega zavoda Planina, ZD Postojna, Policijske uprave Koper, CSD ter predstavniki različnih športnih, mladinskih, humanitarnih in nekaterih drugih organizacij, prav tako s področja preprečevanja in zdravljenja zasvojenosti.

Med nalogami LAS so tudi analize starja na področju uporabe dovoljenih in prepovedanih drog ter drugih oblik zasvojenosti, izvajanje programov s področja preventive ter ozaveščanje lokalnega prebivalstva o problematiki drog in zasvojenosti.

Po besedah **vodje Tatjane Rant** nimajo niti aktualnih analiz s področja zasvojenosti niti podatkov o številu odvisnikov od prepovedanih drog v obeh občinah. Zadnje konkretnejše podatke je že pred desetletjem zbrala terenska enota društva Sti-

gma; še težje je pridobiti podatke o dovoljenih drogah in nekemičnih odvisnostih.

V zadnjih štirih letih je LAS na temo preprečevanja zasvojenosti pripravil okoli 30 delavnic in predavanj, večinoma za učence in dijake ter njihove starše. Žal je obisk, kot ugotavlja Rantova, običajno slab. Med redkimi starši, ki pridejo, zagotovo ni tistih, ki bi usmeritev najbolj potrebovali. Vodja LAS bi si želela tudi več predavanj za učitelje, saj je po njenem mnenju preventive v šolah na splošno premalo.

»Pri učencih in dijakih se učinek ozaveščanja gotovo pozna, sploh če neko informacijo slišijo večkrat,« opaža Tatjana Rant. Prepričana je, da bi bilo treba tudi v osnovnih šolah delati predvsem za samopodobo otrok, glavno vlogo pri tem pa imajo še vedno starši. »Ključna sta zaupanje in povezanost v družini. Otroci, ki se doma počutijo sprejete in varne, posežejo po različnih substancah kasneje in doma tudi prej povejo, če kaj ušpičijo,« še pravi sogovornica.

Društvo Stigma razdeljuje uporabnikom in uporabnicam drog sterilni material za njihovo varnejšo uporabo ter sanitetni material za oskrbo ran.

Tudi uporaba prepovedanih drog narašča

Čeprav **Policijska postaja (PP) Postojna** namenja sorazmerno veliko pozornosti tako odkrivanju zlorabe in preprodaje prepovedanih drog kot tudi preventivnim aktivnostim, so njene pristojnosti omejene, pojasnjuje **pomočnik komandirja Miran Korošec**. Policisti tudi v občini Postojna vsakodnevno nadzirajo kraje, kjer se zbirajo uživalci, saj tam prihaja tudi do preprodaje mamil. Podatkov o odvisnikih v občini na PP nimajo, zaskrbljeni pa so zaradi porasta kajenja marihuane in skunka ter zlorabe tablet z učinkovino iz skupine benzodiazepinskih anksiolitikov in hipnotikov med otroki v zadnjih razredih osnovnih šol in v srednjih šolah. »Zaznavamo tudi porast ponudbe in uživanja kokaina, in sicer pri najmanj dveh odstotkih prebivalcev postojnske občine; število uživalcev heroina pa je bilo v zadnjih letih ocenjeno na 100 do 130 oseb,« razkriva Korošec. Nekateri od teh se odločijo za zdravljenje oz. substitucijsko terapijo v ambulanti za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog v Pivki.

Odvisnost spodbudi tudi veliko število delikventnih dejanj – uličnega nasilja, združevanja v tolpe, prostitucijo, prosjačenje – in sekundarno kriminaliteto, ko odvisniki s tatvinami, z vlomi in ropi poskušajo priti do denarja za drogo. V letu 2020 so na območju PP Postojna obravnavali 9 kaznivih dejanj, povezanih z drogami, v naslednjem letu dve, lani 6 in letos 13.

Policisti se srečujejo tudi s proizvodnjo in preprodajo prepovedanih drog. V zadnjih štirih letih so zabeležili 49 kaznivih dejanj s tega področja, največ – kar 25 – v lanskem letu.

Korošec opozarja, da je problematika povezana ne samo z varnostjo in dogodki v prometu, ampak tudi na področju javnega reda in miru. Letos so policisti na območju občine Postojna odredili 78 pregledov zaradi suma vožnje pod vplivom prepovedanih drog; 18 testov je bilo pozitiv-

nih, tri osebe so pregled odklonile. Od 30 strokovnih pregledov krvi in urina so bili pozitivni trije, 13 voznikov je pregled zavrnilo.

Zmanjševanje škode

»Terensko delo je eden od pristopov za zmanjševanje škode. Omogoča nam, da stopimo v stik z uporabniki in uporabnicami prepovedanih drog v začetni fazi in skušamo zmanjšati škodo ter jih motivirati k čim manj tveganemu načinu življenja,« svojo vlogo predstavljajo v

društvu Stigma, katerega pristojni enkrat tedensko obiščejo tudi občini Pivka in Postojna. »Uporabnikom in uporabnicam razdeljujemo sterilni material za varnejšo uporabo drog ter sanitetni material za oskrbo ran. Nekajkrat letno se v sodelovanju s Karitas razdeljujejo tudi paketi hrane,« pove o delu društva **predsednik Borut Bah**.

Letos so se v obeh občinah srečali s 60 različnimi uporabniki in uporabnicami; kot obiskovalci substitucijskega programa v Zdravstvenem

domu Pivka prihajajo tudi iz drugih občin. »Postojnskih občanov je 18, med njimi 15 moških in 3 ženske, starih od 22 do 48 let. Občanov Pivke v starosti med 36 in 45 let je osem, vsi so moškega spola,« še navaja Buh in kot najpogostejše droge navaja različne tablete, heroin in kokain. Obširnejše podatke o vrstah drog in številu uživalcev v obeh občinah pa nameravajo zbrati v društvu Stigma ob koncu leta.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografiji: Mateja Jordan in društvo Stigma.

AKTUALNO

Poček: podlaga za pogovore je lahko le konkretna analiza stanja

Zastopniki Ministrstva za obrambo (Mors) in Slovenske vojske (SV) na razpravi o problematiki OSVAD Postojna in strelišča Bač niso prepričali s političnimi floskulami, saj so udeleženci iz vrst odločevalcev in strokovne javnosti od njih terjali jasne in konkretne odgovore. Kot je dejal državni sekretar na Mors Rudi Medved (v Postojno je prišel namesto ministra Marjana Šarca), so s posvetom, ki ga je 6. novembra v hotelu Center pripravil Lokalni odbor Gibanja Svoboda, dali civilni družbi možnost vpliva na dogajanje. Zagotovil je, da bodo vse zahtevane dokumente, ki sicer »niso nobena skrivnost«, posredovali Občini Postojna.

Na Mors se po besedah **državnega sekretarja Rudija Medveda** zavedajo, da je kakovost življenja na vplivnem območju vadišča bistveno slabša kot marsikje drugje v Sloveniji. Priznavajo tudi, da so nekatere letošnje aktivnosti »v primerjavi s prejšnjimi leti eskalirale«, zato bo že v naslednjem letu teh manj, SV pa jih bo poskušala čim bolj prilagoditi lokalnemu dogajanju.

Občinskega svetnika Sama Vesela, ki ga je zanimalo iskanje alternative za vadišče, pa je Medved zavrnil z dejstvom, da te ni, zato zaprtje trenutno ni mogoče. »Želim si odločitve, da se Poček zapre za zmeraj, da se določi časovnice in vrsto sanacije; do takrat pa se, ker živimo v degradiranem območju, zagotovi odškodnine,« je pričakovanja strnil Vesel in spomnil na jasno voljo občanov.

Direktor RRA Zeleni kras in GZS-Regionalne zbornice Postojna Boštjan Požar je ponovno opozoril na tveganje kontaminacije edinega vira pitne vode za 22 600 ljudi. »Samo

vprašanje časa je, kdaj bodo te škodljive zadrževane skozi kraška tla proniknile do vode,« je posvaril. Izpostavil je še razvojni vidik, saj kar 95 odstotkov površin v regiji predstavlja zavarovana območja, to pa predstavlja velike težave pri umeščanju v prostor. Varstveni režimi za nekatere veljajo, za druge pa očitno ne, je na dvojna merila namignil Požar in izpostavil še paradoks usmerjanja v trajnostni turizem, medtem ko je marsikdaj »kot na fronti«.

»Že 20 let opozarjamo, da so kolektarji poklicne in splošne mature znani že veliko prej in vsako leto so v istem času intenzivne vojaške vaje,« je pristavila **direktorica Šolskega centra Helena Posega Dolenč**. »To se iz leta v leto stopnjuje, mi pa želimo, da naši dijaki pišejo eksterna preverjanja znanja v enakih pogojih kot ostali.«

Dolenčevu je podprla **dr. Metoda Dodič Fikfak**, **predstojnica Kliničnega inštituta za medicino dela, prometa in športa**. Hrup je destruk-

Predstavniki Morsa niso prepričali udeležencev posveta

tiven, nižje število točk na maturi pa lahko pomeni tudi to, da postaneš ključavničar, in ne strojni inženir, je nakazala možne posledice. »Ne morete se izvleči s političnimi odgovori,« je nadaljevala in zaprosila za zelo konkretne odgovore na vprašanja: katere analize se izvajajo, kdo jih izvaja in kakšni so rezultati. »Zadnje poročilo s Počka je kazalo na izjemno onesnaženost tal s težkimi kovinami, med katerimi izrazito izstopajo svinec, baker, arzen, kobalt, antimon, ... pa tudi policiklični aromatski ogljikovodiki, v zemljini pa nafta,« je zdravnica postregla s podatki in namesto odgovorov dobila obljubo, da ji bodo pristojni z Morsa odgovorili pisno.

Medved pa je spomnil, da v okviru sprejemanja državnega prostorskega načrta pripravljajo tudi celovito presojo vplivov na okolje. »Če Občina dvomi o verodostojnosti rezultatov, lahko izbere kateregakoli izvajalca, strošek pa bo pokrilo ministrstvo za obrambo,« je pozval. Čeprav sanacije kontaminirane zemljine, ki bi

lahko negativno vplivala na pitno vodo, na Počku ne izvajajo, Medved meni, da bi za kolikor toliko znosno sožitje morali urediti tudi to. »Skrb je upravičena,« je priznal.

Razočaranje je izrazila tudi **predsednica društva Drobnovratnik Špela Koblar Habič**, saj so organizatorji posveta izpustili napovedane točke – analizo trenutnega stanja, negativne vplive na okolje in predloge za reševanje izzivov. Zanimalo jo je, ali bo naslednjič možno videti konkretne številke o obremenitvah na Počku, vključno s kemijsko sestavo streliv in emisijami v preteklih desetih, 30 letih in predloge zmanjšanja. »To bi bila konkretna analiza stanja, ob kateri bi se lahko začeli pogovarjati, ne pa da imamo vtis, da ste prišli v Postojno samo naredit kljukico,« je izzvala govorce. Poleg Medveda sta vlado in SV zastopala še **predsednik odbora za obrambo DZ Martin Premk** in **brigadir Uroš Paternus**.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

8. redna seja: nov predlog za avtobusno postajo

Svetniki so na osmi redni seji občinskega sveta razpravljali o predlaganem proračunu. Pripombe k prenovi avtobusne postaje so bile sprejete; svetniki so se seznanili z novim predlogom, ki je večini ustrežal.

Ula Tomaduz je julija zaradi službenih obveznosti odstopila kot občinska svetnica, njeno mesto je za preostanek mandata zasedla **Patricija Mulec** z Liste za mlade. Kot 19-letnica je postala najmlajša članica občinskega sveta. Menjava je prišla tudi v članstvu sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. **Tina Krvina**, ki jo je imenoval župan, je odstopila. Nadomestil jo bo **Klemen Grilj**, zaposlen sicer na Občini kot vodja režijskega obrata.

Po opozorilu Ministrstva za javno upravo so na tokratni seji spremenili pravilnik o sredstvih za delo svetniških skupin in samostojnih članov Občinskega sveta, s čimer so odpravili razlike pri priznanju povračila materialnih stroškov svetniški skupini svetnikov neodvisne liste in svetniški skupini politične stranke. Občina bo tako morala zagotoviti dodatnih dobrih 10 tisoč evrov letno.

Predlagani proračun za leto 2024

Iz bilance je razvidno, da bo odhodkov za 39,6 milijona evrov, s čimer presegajo prihodke za 6,6 milijona evrov. **Višja svetovalka za računovodstvo Vanja Uljan Vičič** je pojasnila, da so »najvišje načrtovani investicijski odhodki« v višini 18,96 milijona evrov, kar je skoraj polovica odhodkov. »Največ sredstev je namenjenih za področje varovanja okolja in naravne dediščine, sledijo kultura, šport in nevladne organizacije ter izobraževanja,« je še

dodala poročevalka. Načrtovano je zadolževanje v višini 7,5 milijona evrov in odplačilo dolga v višini 1,9 milijona evrov.

Odbor za okolje in prostor je predlagal povečanje sredstev za nego dreves. **Samo Vesel** (Lista za mlade) se je navezal na izenačitev povračila materialnih stroškov svetniškim skupinam in predlagal znižanje sofinanciranja političnih strank ter prazporeditev sredstev za varstvo otrok v poletnih počitnicah in stroške svetniških skupin. **Patrik Bole** (SD) mu je odgovoril, da ta sredstva ne predstavljajo dvojnega financiranja. **Andrej Poljšak** (Lista KS Poper) je v imenu posvetovalnega sveta krajevnih skupnosti izpostavil počasnost pri določenih investicijah in predlagal zadostna sredstva za izvedbo. **Majo Korošec** (Lista KS Poper) sta zmotila visoko zadolževanje in obseg sicer potrebnih investicij. Predlagani proračun čaka druga obravnava.

Avtobusna postaja bo manjša

Pobudnik izdelave občinskega podrobnega prostorskega načrta za avtobusno postajo je bilo podjetje Intech Group, ki ima sedež v Sežani. **Občinska urbanistka Aleksandra Rode Turšič** je ocenila, da je bil odziv na javni razgrnitvi predloga dober, »saj smo prejeli več kot 60 konstruktivnih predlogov in pripomb«. Izdelali so še dve dodatni strokovni podlagi, s katerima so predlog dodelali. Svetnikom ga je predstavila **Maja Burkeljca iz arhitekturnega biroja AUO V prostoru**.

Po sprejetih pripombah naj bi bil večstanovanjsko-poslovni objekt zdaj v višini stavbe sodišča, s čimer se je zmanjšal za eno etažo in je od njega tudi bolj odmaknjen. Parkirišča za stanovalce so predvidena v kletni etaži, nadzemna parkirišča pa bodo javna. V pritličju bodo lahko storitvene, gostinske, trgovske in druge dejavnosti. V objektu bo največ 29 stanovanj. Obstaja možnost zelene strehe in strehe s fotovoltaičnimi celicami. Predvidene

so parkovne površine, razširjene so dimenzije javnih peš površin vzdolž sodišča, lega postaje pa je usklajena z lego obstoječega objekta. Po pojasnilih arhitektke je predvidena zmanjšana avtobusna postaja s sedmimi postajališči. Za sprejetje odloka je glasovalo 14 svetnikov.

Prilagojeni vrtčevski program in nove radijske frekvence

Svetniki so potrdili predlagano ceno prilagojenega programa predšolske vzgoje. Postojnski vrtec je oddelek oblikoval s septembrom; vanj so vključeni trije otroci s posebnimi potrebami, na voljo so še tri prosta mesta. Cena programa znaša trenutno 1.153,90 evra na otroka, cena prehrane pa 1,99 evra na otroka na dan.

Radijske postaje se prijavljajo na razpis za nove analogne frekvence, med temi sta tudi dve na Postojnskem. Eno izmed meril za izbiro najugodnejših ponudb je mnenje pristojnega organa lokalne skupnosti. Slišnost na Postojnskem si želijo zagotoviti Radio Antena, Radio 1, Radio Center, Radio Capris, Rock radio, Radio Odmev - Primorski val in Radio Robin. Občani so v anketi le za slednjo postajo podali negativno mnenje. Svetniki so pozitivno mnenje izdali vsem postajam.

V nadaljevanju so se seznanili s poročilom o izvajanju Lokalnega programa za mladino, razpravljali pa so tudi o prodaji dveh zemljišč na območju zazidalnega načrta Ovčje staje, ki ju Občina za lastne potrebe ne potrebuje. Tam naj bi bila urejena parkirna mesta in dvorišča novozgrajenih stanovanjskih blokov. **Zvonko Černač** (SDS) in **Anita Knez** (TeK za NAPREDEK) se nista strinjala z ocenjeno vrednostjo zemljišč. Svetniki so sprejeli skoraj dvakrat višjo izklicno ceno v višini 120 evrov na kvadratni meter.

Jaka Zalar.

Nov energetski načrt v sklopu projekta RECET

Po več kot desetletju bo Občina Postojna dobila nov Lokalni energetski načrt, ki ga bo v naslednjih treh letih oblikovala v okviru LIFE-ovega projekta RECET. V novembru so se partnerji iz Slovenije in treh tujih držav srečali v Postojni; načrtujejo tudi posvet s predstavniki lokalne skupnosti, ki jih zanima prehod na zeleno energijo.

»V okviru tako imenovanega Capacity Buildinga smo s partnerji oblikovali metode in orodja za implementacijo zelene energije na ruralnih območjih in sodelovanje z lokalnimi deležniki,« je povedala **občinska koordinatorica Maja Piškur** in zainteresirane povabila na januarski posvet. Na njem bo beseda tekla o okoljskih in socialno-eko-

nomskih izzivih energetskega prehoda v občini ter o tem, na kakšen način lahko ta prehod predstavlja spodbudo regionalnemu razvoju.

»Zavedamo se, da je sodelovanje pri načrtovanju tovrstnih projektov najpomembnejši korak k doseganju zelenih učinkov pri uvajanju novih tehničnih rešitev in s tem povezanih prihrankov kot tudi prispevek h kvalitetnemu okolju za bivanje in delo,« je poudarila Piškurjeva. Zato bodo na Občini pozorno prisluhnili pogledom različnih deležnikov ter njihovim pričakovanjem in predlogom.

Na Občini sicer načrtujejo do leta 2027 več projektov na temo t. i. energetskega prehoda. Projekt RECET, ki se je začel v oktobru, poleg Zavoda Iskri vključuje še sedem partnerjev z Danske, s Švedske in iz Španije. Po navedbah pristojnih z Občine

projekt podpira in krepi zmogljivosti lokalnih samouprav in lokalnih deležnikov v podeželskih regijah pri pospeševanju in implementaciji prehoda na zeleno energijo. Občina Postojna bo v sklopu projekta v prihajajočih 36 mesecih oblikovala in sprejela nov Lokalni energetski načrt in z njim določila energetske usmeritve kratkoročnih in dolgoročnih razvojnih načrtov lokalne skupnosti.

»Dokument bo zastavljen širše kot obstoječi in bo kombinacija novelacije starega ter novih akcijskih načrtov,« je še pojasnila Maja Piškur. Konzorcij projekta, v katerem bo Postojna pridobila 75 tisoč evrov nepovratnih sredstev, vodi ICELANDIC NEW ENERGY LTD. Sofinanciran je v sklopu programa Evropske unije LIFE-2022-CET.

Mateja Jordan

Praznik kolin s sodobnim pridihom

Koline so bile nekdanji pravi praznik in snovalci Festivala kolin poskušajo ohraniti vsaj delček te dediščine. Lanski, prvi tovrstni kulinarčni dogodek Koline 2022 je združil osem lokalnih kulinarčnih ponudnikov; letos so se izziva lotili samo trije: Pira Restavracija iz Hruševja, Ekoturizem Hudičevci z Razdrtega in Bistro Štorja iz Postojne.

»Število je manjše predvsem zaradi enostavnejše organizacije, pa tudi lažjega dela v kuhinji,« je povedal **Dejan Iskra, predstavnik RRA Zeleni kras**. Le-ta je festival zasnovala skupaj z Društvom za gostinstvo in turizem Postojna in Pivka ter Zavodom Znanje Postojna. »Poskušamo delati butično in razmišljamo tudi o bolj neobičajnih lokacijah,« dodaja Iskra in 24. novembra vabi na osrednji gastronomski večer Koline 2023 v Hudičevcih. Na njem bodo moči združili omenjeni trije ponudniki.

Vodja Ekoturizma in predsednik društva Matija Simčič po prejšnjem in nekaj sorodnih dogodkih, kot so čemaževi dnevi, že opaža premike tako na nivoju kulinarike kot v razmišljanju gostov v regiji. »To se že pozna tudi na obisku. Če

se nekaj dogaja, ljudje postanejo radovedni in pridejo pogledat. Ko vidijo, kako kompleksno je naše delo, tudi bolj cenijo gostince,« ugotavlja Simčič in se zaveda pomena izobraževanja obiskovalcev, pa tudi samopromocije. »Najpomembnejše pa je, da podpiramo drug drugega,« pravi brez strahu pred konkurenco. Veliko prednost vidi tudi v podpori, ki jo gostincem nudijo v RRA Zeleni kras.

Kot uvod v glavni kulinarčni dogodek so kuharski mojstri predstavili letošnji šesthodni meni z izbrano vinsko spremljavo v restavraciji Pira v Hruševju okoli 40 novinarjem iz vse Slovenije. Tradicionalne mesnine, značilne za koline, so na krožnikih zamenjale bolj prefinjene različice jedi.

V restavraciji Pira so pripravili jurčkovo pašteto, počasi pečeno podtrebuševino s krompirjevim pirejem in minimalistično različico jote s pečeno.

V restavraciji Pira so pripravili jurčkovo pašteto, počasi pečeno podtrebuševino s krompirjevim pirejem in minimalistično različico jote s pečeno; Eko turizem Hudičevci je ponudil pečeni podbradek s koleračo, tlačenko z maslom ali z bučnim oljem in vloženo šalotko na popečenem kruhku ter svinjske ličnice z gluhim štrukljem in bučno kremo; v Bistruju Štorja pa so na krožnike naložili jezik s čebulo in hrenom, jetra s hruško in cvetačo v kakavovem tacosu ter za sladico postregli slivov cmok iz – za tradicionalne »kne-

dlje« – neobičajnih sestavin. Festivalno dogajanje se bo nadaljevalo z delavnicama za širše občinstvo in strokovno javnost ter okroglo mizo na temo gastronomije, povezane s kolinami. Zaključilo se bo s Tednom kolin med 25. novembrom in 6. decembrom, ko bo po vzoru tedna restavracij pri več kot 10 lokalnih gostincih v ponudbi trihodni meni na temo kolin po enotni ceni.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

Študentje so razmišljali o prihodnosti gradu Haasberg

Haasberg – Razmislek o ohranjanju, obnovi ostalin baročnega dvorca Hošperk v Planini pri Postojni je naslavljal okroglo mizo in odprtje razstave 17. oktobra v grajski štali ob gradu Haasberg. Na razstavi so bili predstavljeni projekti študentov Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani. Ti so v svojih nalogah v času 2021/22 raziskovali več pristopov k obnovi ruševin kompleksa dvorca in z različnimi idejami predstavili celovit in poglobljen pristop k obravnavi njegovih občutljivih ostalin. Razstavo spremlja tudi predstavitvena brošura.

Dvorec Haasberg je eden najpomembnejših baročnih dvorcev v Sloveniji. Trenutno je vpisan v register dediščine kot stavbna in vrtno-arhitekturna dediščina. Odlok o razglasitvi spomenika in varovanih prvin sega v leto 1984, in z današnjega stališča predstavlja stanje ostalin dvorca precej drugačno sliko. Prav zato si tudi Očrna Postojna prizadeva za njegovo obnovo oziroma ohranjanje in se hkrati zaveda, kako pomembno je vključevanje strokovne javnosti in ožje lokalne skupnosti. Občina Postojna izstopa v zadnjih letih kot destinacija trajnostnega naravn-

ga in dediščinskega turizma. Številne investicije, pri katerih sodeluje ali jih podpira, se že kažejo v odličnih smernicah in v nekaterih primerih iz dosedanjih prenovitvenih projektov. Med zadnjimi izstopa (ob pomoči evropskih sredstev) prenova Ravbarjevega stolpa v neposredni bližini dvorca Haasberg.

Študenti so raziskovali, zakaj dvorec tako pomemben, kaj je botrovalo njegovemu nastanku, kako se je skozi čas spreminjal in predvsem kako bi ga lahko zaščitili pred nadaljnjim propadanjem ter mu vdahnili življenje z novimi vsebinami.

Na razstavi pri grajski štali ob gradu Haasberg so bili predstavljeni projekti študentov Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani.

Na okrogli mizi so sodelovali: **Igor Marentič – župan Občine Postojna, Jernej Hudolin – generalni direktor ZVKDS, dr. Alenka Di Battista – ZVKD OE Nova Gorica, prof. dr. Matej Klemenčič – Filozofska fakulteta UL in prof. Maruša Zorec – Fakulteta za arhitekturo UL**. Vsak izmed predstavnikov je odgovarjal na smelo zastavljena vprašanja in v odgovorih podal tudi kompleksnejše poglede na resničnost in smernice za prihodnost dvorca. Ker vsakršno ohranjanje in prenova na-

rekujeta dokaj visoke stroške, so si bili vsi edini, da je najboljša možna rešitev le v sodelovanju in postopnih korakih.

Organizator razstave in okrogle mize je bila Fakulteta za arhitekturo v soorganizaciji z Občino Postojna. Razstava bo v prazničnem decembru na ogled na Tržaški cesti v Postojni.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Tomaž Penko.

Pomežik čarobnemu decembru

Praznični december že trka na vrata in dobri možje se pripravljajo na obdarovanje. Vsi, ki skrbijo za praznično podobo mesta in dogodke, pa so verjetno v idejah in dejanjih globoko v prazničnem času že dalj časa. Praznične lučke bodo v središču Postojne zasijale 5. decembra. Županu jih bo po tradiciji pomagal prižgati Miklavž s spremstvom, nato pa sledi niz prazničnega dogajanja na drsališču in ob njem vse do novega leta in še čez.

K prazničnemu vzdušju ob prižigu lučk bodo prispevale tudi stojnice z izdelki otrok iz šol in vrtcev. Prižigu lučk bo sledilo še odprtje priključenega drsališča s spremljevalnim programom. Ledena ploskev bo na prvi večer brezplačno prepuščena malim in velikim ljubiteljem drsanja. Ob drsališču bo simbolno odprt še Božičkov kotiček s posebnim nabiralnikom s severnega pola. Tam bo 10. decembra, ko se bo otrokom pridružil Božiček na drsalkah, tudi posebna božična delavnica Pišimo Božičku. Otroci bodo vse do 12. decembra lahko oddali v

Spomin na lansko rajanje na drsališču.

Božičkov nabiralnik tudi doma napisana pisma. Zbrana bodo odpotovala daleč na Laponsko. Družino, ki pisma vsako leto odnese na severni pol in jih preda Božičku osebno, bo mogoče spremljati od 15. do 17. decembra na Facebook profilu Mrs.B.Rose – Najlepša otroška potovanja. Božiček bo prebral želje otrok in jim poslal uradno potrdilo, da je pisma prejel.

Občina Postojna bo na krilih lanskih zadovoljnih odzivov otrok in staršev tudi letos poskrbela za bogat praznični program in ga še nadgradila. Obetajo se: šoli hokeja in drsanja za začetnike, družinske urice na drsalkah, animacije za otroke in družine, glasbeni tematski dnevi, obisk dedka Mraza, curling turnirja, koncert odlične zasedbe Gospel Lights ... V času božično-novoletnih počitnic bo otrokom omogočila brezplačno drsanje ob sodelovanju pokroviteljev, da bodo lahko proste dni preživljali družabno in aktivno. Občina vabi na silvestrovanje na prostem. Drsališče bo na silvestrovo odprto vse do 1. ure, k zabavnemu in lahkotnemu skoku v novo leto pa bo pripomogel tudi Ansambel Nočni skok.

Župan Igor Marentič vabi 7. decembra v kulturni dom na županov sprejem s koncertom. V goste prihajata **Tokac & Emanuela**. Za odlična izvajalca je rezerviran oder, za vse občane, ki boste v TIC-u prevzeli brezplačne vstopnice, pa sedeži v dvorani.

Podroben program decembrskega dogajanja objavljamo na 26. strani našega časopisa.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Iz odpadkov – okraski

Lokale ob Tržaški cesti bodo letos v prazničnem času krasile smrečice z okraski iz odpadne embalaže. S spodbujanjem ponovne uporabe tovrstnih odpadkov, z delavnico v knjižnici in zbiranjem plastenk za Junake 3. nadstropja se Občina Postojna pridružuje Evropskemu tednu zmanjševanja odpadkov (ETZO). Trajnost bo tudi glavno vodilo dogodka, ki so ga pripravili v Notranjskem muzeju.

Tematski fokus letošnjega Evropskega tedna zmanjševanja odpadkov (ETZO) je embalaža. Čeprav z navidezno majhnim vplivom na podnebne spremembe predstavljajo odpadki precejšen problem. Embalaža je tudi rdeča nit aktivnosti, ki jih v tednu med 18. in 26. novembrom v okviru projekta Waste design 2.0 pripravlja Občina Postojna. »Na Občini se samoiniciativno vključujemo v akcijo Junaki 3. nadstropja in do 26. novembra zbiramo v lesenem kiosku ob stavbi Ljudske univerze plastenke brez zamaškov, z ohranjeno obliko in etiketo. Občanom tako ponujamo možnost za zbiranje odsluženih plastenk, pogostega odpadka v vsakem gospodinjstvu, za dober namen v domačem kraju.« je povedala **koordinatorica ETZO v občini Doris Komen**.

Odpadna embalaža bo služila tudi kot material za izdelavo okraskov, h kateri bodo spodbudi-

li učence na vseh šolah. »Naravne smrečice z okraski iz odpadne embalaže so lahko čudovit nadomestek plastičnih smrekic in bleščočih, kičastih plastičnih okraskov. Naj bo to morda ideja, da v letošnjem decembru na to temo ustvarjamo tudi doma,« še spodbuja Doris Komen.

Z izdelavo okraskov iz okolju prijaznih materialov in odpadne embalaže se bodo občani lahko seznanili 25. novembra tudi na delavnici v knjižnici. »Prihaja čas daril in tudi s tem nastaja veliko odpadne embalaže, zato jo bomo, v kombinaciji s tekstilom in naravnimi materiali, uporabili za izdelavo okraskov,« je v imenu **Društva Lokalc** povedala **Mateja Premrl**.

Letos so se na Občini v sodelovanju s podjetjem **Hortikultura Sežana** odločili tudi za nakup prazničnih smrekic, ki jih bodo polepšali z okraski iz embalaže, nato pa jih brezplačno predali lokalom na Tržaški ulici za bolj praznično podobo središča mesta.

Notranjski muzej se je aktivnostim ETZO pridružil 20. novembra z dogodkom Muzeji za prihodnost, ki ga je pripravila Sekcija za izobraževanje in komuniciranje pri Skupnosti muzejev Slovenije. Udeležencem so predstavili postopek za pridobitev certifikata Zeleni ključ, vodilnega standarda odličnosti na področju trajnostnega delovanja v turizmu, ki ga je prvi v Sloveniji pridobil prav postojnski muzej. Ekologi brez meja

so postregli z napotki za organizacijo dogodkov z manj odpadki, **Maja Modrijan iz Studia Destilator** pa je predstavila nov prodajni program muzeja – »upcycle« izdelke iz odpadne muzejske cerade.

Mateja Jordan

ZBIRANJE PRAZNIH PLASTENK

za naše male junake

JUNAKI
3. NADSTROPJA

ZBIRNO MESTO V POSTOJNI:
lesena hiška na parkirišču med Občino Postojna in Ljudsko univerzo Postojna

KDAJ: od 18. do 26. novembra
(v okviru Evropskega tedna zmanjševanja odpadkov)

Plastenke morajo biti nepoškodovane, brez zamaškov in z etiketo.

Poskrbimo za okolje in bodimo doberdelni!

Po rožnatem oktobru modri n(m)ovember

Oktobar, mednarodni mesec ozaveščanja o raku dojk, že vrsto let zaznamujejo številne aktivnosti organizacije Europa Donna; na Postojnskem in Pivškem jih izvaja domače območno združenje. Promocija preventive in skrbi za lastno zdravje pa se nadaljuje tudi v novembru – ta je kot del mednarodnega gibanja Movember posvečen rakavim obolenjem, ki najpogosteje prizadenejo moško populacijo.

Po podatkih Onkološkega inštituta Ljubljana zbolijo za rakom vsako leto več kot 8000 moških; najpogostejši obliki pri njih sta nemelanomski kožni rak in rak prostate. Bistven dejavnik pri zaščiti pred boleznijo je zdrav življenjski slog, zato so v Centru za krepitev zdravja (CKZ) tudi njim na voljo za pomoč pri uvajanju pozitivnih sprememb. Opozarjajo pa tudi na neredko obliko raka mod, ki ga lahko odkrijemo dovolj zgodaj in tako povečamo možnosti za uspešno zdravljenje bolezni.

»V tem mesecu želimo moške opogumiti, da bi bili bolj pozorni na svoje zdravje, bi pogosteje obiskali zdravnika in si mesečno pregledali moda z namenom predčasnega odkrivanja rakavih sprememb,« je povedala **Larisa Hreščak Švigelj, vodja CKZ**, kjer moške na didaktič-

nem modelu z veseljem podučijo tudi o pravilnem načinu samopregledovanja.

Čeprav redkeje, pa lahko tudi moški zbolijo za rakom dojk, sicer enim najpogostejših rakov pri ženskah; ta bolezen zadene v Sloveniji vsako leto več kot 1.500 oseb. Tudi rak dojk je dobro ozdravljiv, če je odkrit dovolj zgodaj. Umrljivost se tako počasi zmanjšuje predvsem na račun zgodnjega odkrivanja bolezni in vsakemu posamezniku prilagojenega zdravljenja. S tem sporočilom se odvijajo tudi aktivnosti ob tradicionalno rožnatem oktobru, letos pod sloganom Najboljši prijateljci potipaj po zdravju.

V območnem združenju Europa Donna so tudi letos v sodelovanju s Šolskim centrom in CKZ pripravili

Območno združenje Europa Donna je pokojni prizadevni članici Vidi Tofil posvetilo novo zasajeno drevo v mestnem parku.

li sicer že tradicionalni pohod z več kot 60 udeleženci. Poimenovali so ga »Po Vidinih poteh«, pokojni članici pa so posvetili tudi novo zasajeno drevo v mestnem parku. Premišljeno in z večplastno simboliko so izbrali rdečecvetni glog Paul's Scarlet, ki velja za eno najlepših manjših vrtnih dreves, hkrati pa je izredno odporno na razne stresne okoljske dejavnike.

Tudi **predsednica združenja Klara Kreševič Bajec** je spomnila na **Vido Tofil**, ki je bila dolga leta srce in duša skupine; ta trenutno šteje okoli 15 aktivnih članic. S Pavčkovim citatom »Ko pride vihar, poženejo hrasti globoke korenine,« pa

je prisotne opogumila in spomnila, kako pomembna je skrb za zdravje. Tudi župan Igor Marentič je vsem zaželel dobrega počutja in zdravja ter obljubil, da bo Občina še naprej podpirala aktivnosti za spodbujanje zdravega načina življenja in tovrstne preventivne akcije.

Drevo, ki bo mimoidoče v parku opominjalo na dragocenost dobrega zdravja, je 57 slovenskim občinam, med njimi tudi postojnski, doniralo slovensko Združenje Europa Donna.

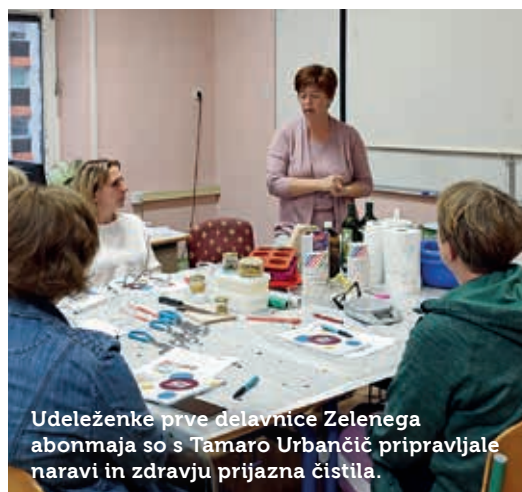
Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Foto Atelje Postojna.

OKOLJEVARSTVO

Konec novembra bodo snovali zeliščne pripravke

Ljudska univerza in Notranjski muzej Postojna sta tudi v novi sezoni ponudila Zelene abonma, tokrat s štirimi ekološko usmerjenimi delavnicami. Z njimi želita nevsiljivo spodbujati k ekološkemu ozaveščanju v lokalnem okolju. Udeleženci so se na prvi delavnici spoznali z naravnimi čistili, ta mesec bodo preizkusili zeliščne pripravke za pomiritev, boljši spanec in krepitev imunskega sistema. Preostali delavnici bosta v prihodnjem letu.

»Želimo prebuditi trajnostnost v našem okolju,« je delavnice Zelenega abonmaja opisala **organizatorica izobraževanja odraslih na Ljudski univerzi Erika Švara**. Notranjski muzej in Ljudska univerza Postojna sta jih z jesenjo znova ponudila. V prejšnji sezoni Zelenega abonmaja je bilo na voljo šest ekološko zasnovanih delav-

Udeleženke prve delavnice Zelenega abonmaja so s Tamaro Urbančič pripravljale naravi in zdravju prijazna čistila.

nic, tokrat sta začrtala štiri. »Na kolegijih Zavoda Znanje izmenjujemo ideje,« opisuje Švara. S sodelovanjem dveh organizacijskih enot lahko abonentom ponudijo za izvedbo delavnic več lokacij, hkrati pa dosežejo več ljudi. Predhodno so preverili, katere vsebine so najbolj privlačne, spremljali so tudi predloge v anketnem vprašalniku.

Prijave za abonma so sicer zaključene, še vedno pa se lahko zainteresirani pridružijo posamezni delavnici. Prijavijo se v tajništvu Ljudske univerze ali na recepciji Notranjskega muzeja. Erika Švara dodaja, da so cene letos še nižale, tako morajo udeleženci za posamezno delavnico odšteti le deset evrov. »Tisti, ki se jih udeležijo, so zelo navdušeni,« ocenjuje Švara. Običajno imajo po deset udeležencev, kar je za delavnico s pridobivanjem praktičnih znanj ravno prav, da se izvajalci zlahka posvetijo prav vsakemu.

Udeleženci so konec oktobra s **Tamaro Urbančič** spoznali in snovali naravna čistila. 28. novembra bo **dr. Tina Mele** predstavila zeliščne pripravke za obogatitev domače lekarne. S seboj bo prinesla vnaprej pripravljen izdelek, udeleženci ga bodo na delavnici pripravili tudi sami. V začetku prihodnjega leta bo na vrsti delavnica divje fermentacije, sledila bo še obnova starega pohištva. Za lažje načrtovanje pa vse potekajo četrty tork v mesecu.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: arhiv Ljudske univerze Postojna.

Cerkev sv. Janeza Nepomuka v Rakuliku

Po legendi je bil Janez Nepomuk nadškof v Prahi in kot tak tudi spovednik češke kraljice. Kralj je posumil v kraljičino zvestobo in od Janeza zahteval, da mu pove, kaj se mu je spovedovala. Zaradi zavezanosti k molčečnosti tega ni storil, in kralj je dal Janeza umoriti, njegovo truplo pa vreči v Vltavo. Janez Nepomuk je pozneje postal svetnik, zavetnik ljudi, ki so imeli opraviti z vodo, tudi mlinarjev. Manjši mlin z enim vodnim kolesom je bil ob potoku Sajevščica na Sajevškem polju in v njem so mleli zrnje kmetje iz Sajevč in Rakulika. Od tod verjetno izvira izbira imena za zavetnika cerkve. Vaščani obeh vasi imajo skupen božji hram, saj cerkev sv. Janeza Nepomuka leži nekako na meji med vaškima skupnostma, na prijaznem gričku med obema vasema.

Gradnjo cerkve je upočasnjevalo pomanjkanje denarja

Po domače povedano, pol »žegna« je na Rakuliškem, pol na Sajevškem in tudi za zadnjo obnovo cerkve in okolice sta vasi složno stopili skupaj. Cerkev spada pod hrenoviško župnijo, nastala pa je šele v drugi četrtini osemnajstega stoletja. O zidanju stavbe se v njenem urbarju v latinščini lahko prebere poročilo: »Leta 1728, dne 18. septembra, je položil prvi kamen za novo cerkev častitljivi gospod Gašper Garzarolli, Tržačan, župnik hrenoviški.« Razna dela na cerkvi so bila opravljena v naslednjih desetletjih: portal so postavili 1740, pevski kor pa 1766. Zaradi pomanjkanja denarja so cerkev zidali počasi; na primer stolp so začeli zidati leta

Cerkev sv. Janeza Nepomuka je v zavetju idiličnega okolja na gričku med Rakulikom in Sajevčami.

1796, dokončali pa so ga tri leta pozneje. Med tem časom so zvonovi viseli na drevesu med cerkvijo in mežnarijo.

Stavbna ladja je pravokotna, prezbiterij pa kvadraten, s porezanimi vogali. V osi fasade stoji zvonik, pokrit s piramidasto streho. Njegova zvonica se odpira s tremi vhodi, zadnje, tretje nadstropje pa s kamnitimi biforami. Izgled visokega zvonika poudarjajo kamniti šivani robovi. Pod spodnjo lino zvonika je plošča v vklesano letnico 1798. Levo in desno od zvonika sta vzdana kamnita okenska okvirja, okrašena z bisernikom. Iz zvonice vodi v ladjo kamnit, okrašen portal z letnico 1740.

Notranjost cerkve

Kamniti pevski kor, zaključen z balustrado, sloni na toskanskih stebrih in arkadah z volutnimi sklepnimi kamni. Desno od vhoda je postavljen kamnit kropilnik, mimo njega vodijo na kor strme kamnite stopnice. Ladja in prezbiterij sta banjasto obokana, njuno ostenje členijo pilastri, ki podpirajo ogredje. Okna v ladji so pravokotna, nad venčnim zidcem in v prezbiteriju pa polkrožna. Tla so pokrita s kamnitimi ploščami. Prezbiterij je dolg 6,80 m in širok 6 m, ladja pa meri 12 x 7,50 m. Enotna notranja višina je 7 m. Veliki marmorni baročni oltar sv. Janeza Nepomuka je prvotno stal kot oltar Matere Božje v frančiškanski cerkvi v Ljubljani, leta 1699 ga je izklesal Mihael Kuša. Po razpustu samostana ga je na dražbi leta 1787 kupil župnik Andrej Semen. V oltarno nišo je bil naknadno vstavljen lesen kip sv. Janeza Nepomuka; zamenjal je prejšnjo sliko svetnika. Konkavno oblikovana steburna arhitektura je zaključena s prekinjenim segmentnim čelom, vrh katerega sta postavljena kipa angelov. Ob straneh ga spremljata kamnita kipa sv. Bernardina Sienskega in sv.

Paskala Baylona. Glavni oltar se na obeh straneh zaključuje z obhodnima kamnitima portaloma, zakritima z zavesami. Stranska marmorna oltarja, delo Alojzija Götzla, zasnovana kot par, oba zaključena s prekinjenim segmentnim čelom, sta oltarja sv. Frančiška Ksaverja in Device Marije. V niši levega je oljna slika sv. Frančiška Ksaverja iz 19. stoletja, v niši desnega pa slika Brezjanske Marije Pomagaj iz 20. stoletja. Sleđnja je zamenjala starejšo sliko sv. Notburge. Manjša, lepo izrezbarjena zakristijska omara je datirana z letnico 1780. Obhajilna miza v obliki kamnite balustrade je bila dodana leta 1832. Križev pot, ki je nekdaj krasil cerkvene stene, so prenesli v rakuliško cerkev iz vremske, a so ga zaradi dotrajanosti odstranili. Pred drugo svetovno vojno so v zvoniku viseli trije zvonovi, sedaj je le eden. V zadnjih dveh desetletjih so izvedli drenažo ob cerkvi in s tem zmanjšali vlago v stenah ladje, obnovili fasado zvonika ter zamenjali kritino na strehi. Stopnice v zvoniku in leseno ogredje, ki nosi edini zvon, so v zelo slabem stanju in nujno potrebujejo prenovo.

V senci mogočne lipe

Ob cerkvi raste velikolistna lipa z zavirljivim obsegom 527 cm (izmerjeno pred 13 leti). Sestro lipo na drugi strani cerkve je podrl vihar leta 1965; padla je na mežnarijo, zgrajeno ob koncu 19. stoletja le nekaj metrov stran. Mogočna lipa jo je tako poškodovala, da je niso več obnovili. Na mestu nekdanje mežnarije je ostal le kup kamnja in ga vztrajno prerašča podrastje. Nova, nadomestna lipa, posajena pred dvema desetletjema, je postavljena nekoliko dlje od cerkve. Levo od cerkve je pokopališče. Skrbno vzdrževano, z obnovljenim zidom in s kovanimi vrati ponuja skupaj s cerkvijo in lipo lično veduto.

Besedilo in fotografiji: Marino Samsa.

Cerkev krasi velik marmorni baročni oltar sv. Janeza Nepomuka.

Nada Vadnov

V dneh, ko je nastajal ta intervju, je Nada Vadnov z velikim zaupanjem predala ravnateljstvo Višje strokovne šole Postojna svojemu nasledniku. Nikoli ni silila v ospredje v iskanju pozornosti, modro in preudarno je sledila tistemu, kar je najboljšo za šolo in študente. Zdi se zadržana, a v pogovoru zasije njena širina duha in obzorja. Pravi, da človek največ pove o sebi s svojim delom in odnosi. Svoje znanje in izkušnje bo še naprej predajala študentom, ob zaključku 20-letnega ravnateljstva pa ji želimo, da bi jo ob misli na prehojeno pot vedno navdajali dobri občutki; da bi se zavedala veličine dela in poslanstva, ki ga je oplemenitila s svojim strokovnim znanjem, pedagoškim delom in tlakovanjem poti novi šoli. O njenih odlikah res najbolj govorijo njeno delo in odnosi, s katerimi je globoko zaznamovala tudi svoje sodelavce, študente in ljudi, ki so tako ali drugače povezani s šolo.

■ Kako vas je pot privedla v pedagoške vode, so na to nakazovala že kakšna vaša zanimanja v otroštvu in mladosti?

V mladosti nisem nikoli razmišljala, da bom svojo karierno pot gradila na področju šolstva. Mislim, da človeka pri poklicnih zanimanjih oblikuje tudi počitniško delo, ki prinaša dragocene izkušnje. Kar sedem sezon sem delala kot turistična vodička za angleški jezik pri Postojnski jami, kjer sta bila zaposlena tudi moja starša. To delo me je zelo bogatilo in širilo moj pogled na svet. Pri Postojnski jami so bile sezonsko zaposlene cele generacije študentov in na to temo bi se dalo pripraviti eno lepo zgodbo. Tako sem v četrtem letniku gimnazije razmišljala o različnih področjih

študija, zanimali so me tuji jeziki in družboslovje, v središču vsega pa človek in njegov način delovanja, skratka celostni pogled na človeka. Odločila sem se za psihologijo in mimo odšla na sprejemne izpite, češ, če mi ne uspe, se bom odločila za kaj drugega. Svojo poklicno pot sem ob tej odločitvi videla na področju klinične psihologije ali pa psihologije dela.

■ Toda po končanem študiju ste pristali v šoli, mar ne?

Takrat ta poklic še ni bil toliko cenjen in iskan, danes pa kadra primanjkuje. Imela sem srečo, da je bilo po zaključku mojega študija univerzitetne psihologije odprto delovno mesto na Šolskem centru Postojna. Zdelo se

mi je, da moram zgrabiti priložnost za delo v šolski svetovalni službi. Kar sedemnajst let sem ga opravljala z velikim veseljem, vzporedno pa sem v manjšem obsegu učila psihologijo na srednji šoli.

V tem času sem opravila enosemestrski podiplomski študij iz svetovalstva v okviru Medicinske fakultete in nato ob spodbudi dr. Beatrix Švent še usposabljanje iz psihologije dela na Inštitutu za medicino dela, prometa in športa v Ljubljani. Ob tem izobraževanju sem prvič spoznala mentorsko učenje in njegov pomen. Več let sem potem strokovno sodelovala z Ordinalno za medicino dela v Postojni pri psiholoških pregledih. Tudi to me je izoblikovalo in mi dalo dragocene izkušnje za nove izzive.

■ V večini poklicev je nujno nenehno izobraževanje. Koliko ga je bilo na vaši poti?

Res ga je bilo veliko. Naj izpostavim le izobraževanje za mediatorja pri Društvu mediatorjev Slovenije in izobraževanje s področja razvoja kariernih poti.

■ Niste omenili šole za ravnatelje, a verjetno ste jo morali opraviti, saj ste že od ustanovitve Višje strokovne šole Postojna njena ravnateljica.

Seveda, tudi šola za ravnatelje je bila v nizu mojih strokovnih izobraževanj. Bila sem vodja projekta za ustanovitev Višje strokovne šole v Postojni. V študijskem letu 2003/04, ko smo začeli z izobraževanjem, sem postala ravnateljica te šole. Že od njene ustanovitve tudi predavam predmeta Ljudje v organizaciji ter Poslovno komuniciranje in vodenje. Pri tem so dragocene in dobrodošle tudi moje praktične izkušnje ravnateljstva.

■ V teh dneh ste zaključili svoj četrti mandat in predali nasledstvo mag. Slavku Božiču. Kateri so bili največji izzivi v teh dveh desetletjih vodenja šole?

Moja delovna pot se sicer še ne bo zaključila, nadaljevala jo bom na tej šoli, vendar kot predavateljica. Izzivov je bilo veliko: na začetku že samo vodenje šole, usmerjanje pozornosti tako na številne posamezne dejavnosti kot na celoto ter zasledovanje

zastavljenih ciljev. Izziv je bilo vsako uvajanje novega strokovnega programa – vztrajanje, da smo ga sploh pridobili, nato pa zagotavljanje usposobljenega kadra, pogojev za delo, kakovosti pedagoškega procesa ... Zelo smo si na primer prizadevali za program strojništvo, saj je to potrebno izražalo tudi gospodarstvo v regiji, vendar ni bilo enostavno. Izziv je bil čas Zujf-a, zaradi finančnih omejitev in omejitev v zaposlovanju. Izziv je bilo delo v obdobju epidemije covid-19. Izziv je amortizirati stres in šoke poslovnega okolja. Zadnji izziv je bilo vprašanje ohranitve prostorov Višje strokovne šole na Ljubljanski cesti 2. Pa verjetno še marsikaj, a v moji naravi je, da gledam pozitivno naprej in ko probleme rešimo, se z njimi ne obremenjujem več, tako kot se ne s kakšnimi zamerami.

Hvaležna sem, da sem bila obdana s sodelavci, na katere sem se lahko oprla v veri, da nam bo skupaj uspelo. Tu moram še posebej izpostaviti nekdanjega ravnatelja Danijela Misleja, ki me je spodbudil, da sem se sploh odločila kandidirati za mesto ravnateljice in mi izkazoval veliko zaupanje. In to zaupanje sem se trudila upravičiti.

■ Kaj vam je na osebni ravni prineslo največ zadovoljstva? Katero nauke ste si pridobili ob tako bogatih izkušnjah?

Vedno mi je bilo všeč raziskovati, študirati, uresničevati ideje, širiti znanje in možnosti. Vesela sem, da sem bila soudeležena pri rojstvu in razvoju Višje strokovne šole, saj je mnogim omogočila študij v bližini domačega kraja in pripomogla k zvišanju izobrazbene strukture v regiji. Ob tem sem dobila pomemben nauk: velike cilje lahko dosegamo samo s sodelovanjem vseh – lokalne skupnosti, šolstva, gospodarstva in politike, z dobrimi odnosi in z veliko mero prilagodljivosti.

Na vsak problem moramo pogledati iz različnih zornih kotov in zamenjati perspektivo, da postane rešljiv, ter se učiti drug od drugega. Pomembna pa je tudi potrpežljivost. Mislim, da človek največ pove o sebi s svojim delom in odnosi, čeprav v današnjih časih prividnih resnic izgleda drugače. Na enaki osnovi presojam tudi ljudi in dogodke.

■ **Nihče ne pozna zgodbe Višje strokovne šole Postojna tako dobro kot vi, saj ste vanjo vpeti od samega začetka. Kako je nastala in se razvijala?**

Ob spremembi visokošolskega sistema so začeli nastajati dveletni višješolski strokovni programi kot organizacijske enote v okviru šolskih centrov. Ker so krajši, fleksibilni in usmerjeni v praktično usposobljenost, ponujajo odlično priložnost za izobraževanje v določeni stroki, in so bili dobro sprejeti. Zanje je značilna vpetost v okolje, saj študijski programi nastajajo s sodelovanjem strokovnjakov iz prakse. Ti sodelujejo tudi pri izvajanju študija.

Tudi na Srednji šoli Postojna smo sledili interesu dijakov in okolja ter izzivu, da zapolnimo takrat prazen prostor, saj na območju jugozahodne Slovenije ni bilo višje šole, namenjene rednim študentom. Višja strokovna šola Postojna je bila ustanovljena v letu 2002, ko se je pod vodstvom in z veliko podporo dolgoletnega ravnatelja Danijela Misleja Srednja šola Postojna preoblikovala v Šolski center (ŠC) Postojna z dvema organizacijskima enotama: Srednjo šolo in Višjo strokovno šolo. V letu 2004 je postala direktorica ŠC Postojna in ravnateljica Srednje šole Helena Posega Dolenc, s katero sva 20 let res uspešno sodelovali.

Za ustanovitev Višje strokovne šole je bilo potrebno intenzivno delo, prizadevanje in podpora vseh, tako zaposlenih na šoli kot Občine Postojna in sosednjih občin, županov, poslancev v Državnem zboru, podjetij, Gospodarske zbornice, Obrtne zbornice in Zavoda za zaposlovanje. Občina Postojna je prepoznala pomen Višje strokovne šole in jo umestila v mestno središče, v zgradbo iz leta 1909 na Ljubljanski cesti 2. V študijskem letu 2003/2004 smo vpisali prvo generacijo rednih in izrednih študentov programa Poslovni sekretar. Odziv je bil zelo dober, zapolnili smo vsa vpisna mesta. V letu 2006 smo pridobili višješolski program Strojništvo, v letu 2009 pa je ministrstvo Višji strokovni šoli in Postojni dodelilo program Gozdarstvo in lovstvo, ki so ga pripravili na Srednji gozdarski in lesarski šoli Postojna. V sodelovanju s SGLŠ, Zavodom za gozdove Slovenije in Lovsko zvezo Slovenije smo

pripravili izvedbo novega programa. Vse naše študijske programe smo med leti 2008 in 2014 tudi revidirali in spreminjali.

Žal naša prizadevanja za pridobitev novega, četrtega višješolskega programa Informatika v dveh poskusih niso obrodila sadov. Ministrstvo ni naklonjeno širitvi mreže šol in programov. Pač pa smo uspeli s strokovnjaki in gozdarskimi podjetji s področja žičničnega spravila lesa pripraviti nov študijski program za izpopolnjevanje (dodatno kvalifikacijo) na nivoju višjega strokovnega izobraževanja Projektant/projektantka spravila lesa z gozdarsko žičnico. Ministrstvo ga je sprejelo marca lani. Naša šola je sodelovala tudi v projektu za pridobitev Izobraževalnega centra sodobnih tehnologij v okviru Šolskega centra Postojna.

Ves čas smo šolo razvijali in gradili: vzpostavili smo možnost študija na daljavo na izrednem študiju v programu Poslovni sekretar, možnost

Mislim, da človek največ pove o sebi s svojim delom in odnosi.

mobilnosti študentov in zaposlenih preko programa Erasmus, zasnovali smo karierni center in klub diplomantov, izvajali evalvacije diplomantov o zadovoljstvu in zaposljivosti, vzpostavili smo tutorski sistem in sistem vodenja kakovosti na šoli.

■ **Koliko študentov je v tem študijskem letu na šoli, iz katerih občin prihajajo in za kateri program je največ zanimanja?**

V letošnjem študijskem letu je na šolo vpisanih 250 rednih in izrednih študentov. Največ, 183, jih je v programu Strojništvo, kar odraža pomen te gospodarske panoge za širšo regijo; 47 jih je v programu Gozdarstvo in lovstvo ter 20 v programu Poslovni sekretar. Študij je v vseh teh letih zaključilo 890 diplomantov. Študenti prihajajo s področij Kopra, Sežane, Nove Gorice, Idrije pa vse do Ljubljane. Študenti programa Gozdarstvo in lovstvo, ki ga izvajamo edini v Sloveniji, pa prihajajo iz cele Slovenije.

■ **Se tudi na vaši šoli soočate s pomanjkanjem kadrov?**

Tudi na Višji strokovni šoli vedno težje najdemo strokovnjaka za določeno področje, saj mora imeti ne le izpolnjene kriterije za pridobitev naziva predavatelj, ampak tudi čas in voljo, da po zaključeni osnovni službi popoldne predava študentom. Delavniki vseh zaposlenih se namreč podaljšujejo, poleg tega mora predavatelj v sebi čutiti nek pedagoški eros. Pri delu v šoli ga seveda ne moremo motivirati z visokim zaslužkom.

■ **Šola je s svojimi vsebinami močno vpeti v regijo. Kako ocenjujete sodelovanje z gospodarstvom in lokalnimi skupnostmi?**

Prav sodelovanje z gospodarstvom in regijo in prepoznavanje njihovih potreb je botrovalo našim prizadevanjem za izbrane programe. V tem je zagotovo največja dodana vrednost sodelovanja in zaupanja. Na povsem praktični ravni pa se odraža preko praktičnega izobraževanja štu-

kakšni meri sodeluje v mednarodnih projektih?

Višja strokovna šola je nosilka razširjene Erasmus+ univerzitetne listine ECHE 2021–2027.

Šola je vključena v Erasmus+ program, ki omogoča študentom opravljanje praktičnega izobraževanja v tujini in tudi mobilnost zaposlenih na tujih izobraževalnih ustanovah, v mednarodne projekte smo vključeni tudi v sklopu Skupnosti višjih strokovnih šol.

Sodelovanje v mednarodnih projektih omogoča izboljšanje posameznikovih kompetenc, povečanje zaposljivosti in možnosti zaposlitve ter samoiniciativnosti in podjetništva, izboljšanje znanja tujih jezikov, povečanje medkulturne zavesti, motiviranosti za nadaljnje izobraževanje in tudi povečanje samozavesti.

■ **S kakšnimi občutki se ozirate na dolgo obdobje svojega ravnateljstva?**

Na preteklo obdobje se oziram z notranjim mirom in zadovoljstvom, saj smo naredili veliko. Šola dosega svoje dolgoročno zastavljene cilje, svojemu nasledniku jo predajam v dobrem stanju. Na osnovi najinega dosedanjega sodelovanja in njegovega dela verjamem, da jo bo vodil uspešno naprej.

Pedagoško delo doživljam kot globoko smiselno, saj je namenjeno ljudem. Šola vedno prinaša življenje in razvoj. Znanje in višja izobrazba sta pripomogla k doseganju osebnih in poklicnih ciljev naših diplomantov, oni pa s svojim delom prispevajo k razvoju regije, v kateri živijo, in – kar je zelo pomembno – ostajajo.

■ **Kaj vas poleg strokovnega oziroma poklicnega dela še izpolnjuje, čemu se še radi posvečate?**

Zelo rada delam z ljudmi in se družim, po drugi strani pa z leti vse bolj potrebujem tudi mir in tišino. Zato zelo rada hodim v naravo, rada imam morje, veliko plavam, rada plešem, grem na koncert, berem različno literaturo, potujem, se učim tujih jezikov in uživam v učenju nečesa novega.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Posadili so spominsko drevo, naj lepo raste!

Ob 20-letnici uspešnega delovanja Društva Drobnavratnik je 27. oktobra popoldan osrednji postojnski park postal bogatejši za novo drevo. Ker smo v zadnjih letih vse pogosteje priča ekstremnim podnebnim pojavom, so v društvu del svojih prizadevanj usmerili tudi v delčke narave, ki so nam najbližji – k drevesom v mestih. Tudi zato so se odločili, da ob krajsi slovesnosti za svoj jubilej podarijo Postojni mlado drevo. Izbrali so tulipanovca in s tem v duhu delovanja prispevali nekaj, kar bo trajno živelo tudi v naslednjih desetletjih, morda stoletju in več.

Društvo Drobnavratnik je po večmesečnih pripravah ustanovila manjša skupina navdušencev v začetku decembra leta 2003. Ob ustanovitvi so si v skupnih prizadevanjih postavili cilj, da postanejo glasniki narave in zagovorniki njenega ohranjanja ter ohranjanja lokalne kulturne in etnološke dediščine.

Dolgoletna predsednica društva **mag. Špela Koblar Habič**, ki ga vodi strokovno zavzeto in uspešno, je ob jubileju poudarila: »Pred 20 leti smo si postavili cilj postati glasniki narave in vse odtlej si jo prizadevamo približati ljudem, tako našim članom kot širši javnosti. Obiskovanja narave, bodisi v domači okolici, regiji bodisi po Sloveniji in zunaj nje, nimamo nikoli dovolj. Ob tem pa vedno prisluhnemo strokovnjakom ali domačinom, ki z nami delijo svoja posebna znanja. Na ta načina ves čas odkrivamo nove kotičke in osvajamo nova znanja, predvsem pa krepimo zavedanje o nujnosti ohranjanja tega bogastva – v dobro narave in ljudi, še zlasti za prihodnje generacije. V ponos nam

je, da s svojim pestrim programom uresničujemo zastavljeni cilj in smo resnično postali glasniki narave, ki jo zagovarjamo z veliko spoštovanja in navdušenja in vedno s strokovnimi argumenti.«

Ob tem dogodku je **postojnski župan Igor Marentič** namenil društvu iskrene spodbudne besede ter poudaril, kako pomembno je tudi vzajemno sodelovanje z Občino Postojna. **Flavtistki Kaja Strnad in Eva Malkoč** ter njuna **mentorica Suzana Furlan Mitev** iz Glasbene šole Postojna so pripravile glasbeno popestritev.

Sadiko tulipanovca, ki so jo posadili v parku, so izbrali v sodelovanju z Drevesnico Štivan. Za strokovno posaditev je poskrbelo podjetje Tisa iz Ljubljane v obliki demonstracije. Arboristka **dr. Lena Marion** je s sodelavcema nazorno predstavila, na kaj vse je treba biti pozoren pri sajenju dreves v mestih, kako jim zagotoviti varnost in podala usmeritve za nego drevesa v prvih letih rasti. Ob zaključku se je predsednica Ko-

Društvo Drobnavratnik je 20. obletnico proslavilo z zasaditvijo mladega drevesa.

blar Habič zahvalila vsem, posebej domačinu arboristu **Andreju Samsi**, saj so v dar prejeli čisto svež, letošnji prevod Evropskega standarda za sajenje dreves v urbanih okoljih in ga bodo z veseljem uporabljali. Pričakujejo namreč, da bo Občina Postojna še pred koncem leta poskrbela za izvedbo še zadnjega dela njihovega participativnega projekta "Drevesa v Postojni – naši najboljši sosede", to je sajenje kar 37 novih dreves na javne zelenice v samem središču mesta.

Društvo Drobnavratnik organizira vsako leto vrsto različnih dogodkov: naravoslovne izlete in ekskurzije, predavanja, izobraževalne aktivnosti, delavnice, vodenja skupin v naravi. Ob mednarodnem letu biotske pestrosti so postavili več odmevnih naravoslovnih razstav. Vedno se odzivajo na aktualne naravovarstvene in okoljske izzive tako v regiji Zeleni kras kot širše. Organizirali so več okroglih miz o

perečih temah, npr. o problematiki ohranjanja čiste pitne vode, o (ne) sprejemljivosti vojaškega vadišča Poček ter problematiki umeščanja obnovljivih virov energije v izredno ohranjeno in biotsko pestro naravno okolje. Zelo aktivni so bili v času priprav na ustanovitev Krajskega parka Pivška presihajoča jezera (2012–2014), za spodbudo komaj ustanovljenemu parku pa so izvedli večplasten naravovarstveni projekt na območju Pivških jezer. V zadnjih letih se intenzivno posvečajo problematiki vzdrževanja mestne drevnine in spodbujanju ozelenjevanja mest. Veliko sodelujejo s sorodnimi organizacijami, društvi in posamezniki iz vse Slovenije in širše. Medse pogosto povabijo strokovnjake z različnimi posebnimi znanji, saj se radi učijo, obenem pa se zavedajo dejstva, da to, kar poznaš, tudi ceniš in varuješ.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Tomaž Penko.

Film o reški progi tudi v Postojni

Konec oktobra smo si v postojnskem kulturnem domu lahko ogledali dokumentarni film *Reška proga, posvečen 150. obletnici železniške proge Pivka–Reka*. Prav ta del proge je namreč imel v preteklosti velik gospodarski in prometni pomen za življenje ljudi v krajih ob progi kakor tudi za zaledje in takratne dežele avstro-ogrske monarhije.

Proga je bila zahteven projekt, med drugim tudi zaradi flišnega terena. Takratni strokovnjaki, inženirji so težave znali rešiti, tako da so progo varno speljali. Nekoč je bila veliko pomembnejša za transport rude, gospodarstvo, pa tudi za turizem. Železna cesta je tako spremenila kraje in

življenje ljudi ter ustvarila nove poklice in zaposlitve; ključna je bila za zgodovino in za povezovanje mest in celotne obmejne regije. Čeprav se je po slovenski osamosvojitvi njen pomen delno zmanjšal, je kljub temu še vedno predstavljala pomembno povezavo celine s hrvaškim morjem.

Film temelji na zgodovinskih dejstvih, zapisih in dokumentih, pričevanjih ter mestoma igranih prizorih. V njem ima svoje mesto tudi **Postojna**, saj je bila pomembno upravno železniško središče predvsem v drugi polovici 20. stoletja. Kar nekaj še živečih tukajšnjih pričevalcev – vodstvenih delavcev, strojevodij in ljudi iz drugih strok, je v filmu doživeto osvetlilo spomine na ta čas.

Pobudo za film, ki je nastajal kar dve leti, je dalo **Društvo ljubiteljev železnic iz Ilirske Bistrice** in ga tudi v celoti investiralo. Za njegovo

rojstvo pa sta zaslužna scenarist **Danijel Cek** in režiser **Aleksander Kušlan**. Ob pomoči slovenskih, hrvaških in lokalnih strokovnjakov ter arhiva Slovenskih železnic so v filmu med drugim ugotavljali, da je treba oživiti zgodovinski pomen proge za prihodnost. Film je požel nemalo odmevnih pohval; projekciji sta bili konec oktobra v Pivki in Ilirski Bistrici. Zaradi velikega zanimanja ga bodo zavrtili še enkrat v pivškem Krpanovem domu **30. novembra ob 18. uri**.

Polona Škodič

V Orehku je zadišalo po Knoblu

V petek in soboto, 10. in 11. novembra, so se obiskovalci v Orehku lahko poveselili na 7. Knoblovih dnevih v organizaciji Športno kulturnega društva Orehek in ob podpori KS Orehek in Občine Postojna. Srečanje se je odvijalo v dvorani in na dvorišču kulturnega doma Orehek, na katerem je dodatno vzdušje in svetlobo pričaral t. i. švedski ogenj z baklami v gorečih deblih.

Na uvodnem petkovem večeru je **predsednik organizacijskega društva Mitja Klanjšek** po pozdravnem nagovoru pospremil na oder »domačo« pivško bando **Ano Pupedan**. S svojo ljudsko sproščenostjo so polni dvorani dodali nekoliko »knoblovskega vonja« in se na odru kot vedno predstavili domače razpoloženi, saj se tam počutijo kot na svoji »brjači«. Po enournem izštekanem programu priložnostno preimenovane Ante Puprdante Bande so v nadaljevanju zažagali nekoliko bolj rokovsko in predstavili nekaj pesmi z zadnje plošče.

V soboto so obiskovalce razveseljevali s svojo glasbo mladi kitaristi, učenci pod vodstvom **Milana Kokalja**, kitarista narodno-zabavnega ansambla Franca Miheliča. Vaje učencev v sklopu Glasbene šole Vilija Marinška potekajo med drugim v prostorih Kulturnega doma v Orehku, zato so se kitaristi ob izvajanju znanih melodij počutili zelo sproščeno. Sledil je nastop ansambla **Roka Kastelca**, večer pa je zaključila zasedba **Tricikel**. Premierno se je predstavila z novim članom, pevcem **Aljošo Kunilom**, ki je prispeval k novemu repertoarju zasedbe.

Ana Pupedan je na Knoblovih dnevih nastopila tudi kot Ante Puprdante Banda.

V dvodnevem kulturnem programu sta odpadla dva dogodka. Zaradi bolezni je bil odpovedan pogovor s humoristom Andrejem Jelačinom, bolj znanim pod imenom Toni Karjola; načrtovani ogled Planinske jame pa je preprečila previsoka gladina vode v jami. Obiskovalci so se zadovoljni potolažili ob ocvrtem krompir-

ju, ocvirkih, kostanju, klobasah in pijači. Učitelj, organist, skladatelj, cerkvenik in pesnik Pavel Knobl bi bil ob takšni prireditvi in vseplošnem razpoloženju, kot so ga ustvarili nastopajoči in obiskovalci ob 258-letnici njegovega rojstva, počaščen.

Besedilo in fotografija: Marino Samsa.

Rocktober za prizadete v poplavah

Klub študentov občin Postojna in Pivka (Kšopp) je letošnji dobrotelni projekt Rocktober začrtal ravno v času avgustovskih poplav, zato so se odločili, da bodo zbrana sredstva namenili prizadetim v naravni nesreči. Izpeljali so tri dogodke; enega je namreč odnesla slaba vremenska napoved. Skupaj so zbrali dobrih 800 evrov. Člane študentskega kluba je že drugo leto zapored razočarala slaba udeležba, zato bodo pretresali smiselnost izvedbe projekta.

Od prvega oktobrskega dobrotelnega koncerta je minilo že debelo desetletje. Klub študentov občin Postojna in Pivka je projekt Rocktober v celoti prevzel leta 2015. V vseh teh letih so ključni sestavniki – zabavo in druženje ohranili v zameno za simboličen prispevek, ki gre ob zaključku projekta za dober namen. Lani so zbrano vsoto s pomočjo Centra za socialno delo namenili 11-letni deklici, letos pa so prostovoljne prispevke zbirali za prizadete v poplavah.

Program je zapolnil vse oktobrske sobote. Rocktober so v hotelu Kras odprli z zasedbo **Tara band**. Teden zatem so povabili k pohodu na kočjo Mladiko in organizatorji so bili nad dobro udeležbo prijetno presenečeni. Nato je prišel čas za peko dobrotelnih palačink, ki jih po tradiciji pripravljajo pred postojns-

skim kulturnim domom, a jim jo je zagodla slaba vremenska napoved. Razočaranje je bilo tudi na zadnjem v nizu dobrotelnih dogodkov. Na odru Mladinskega centra Postojna sta zažigali štiričlanska kopska zasedba **One Cupcake Away** in rockerska skupina **Lumberjack**. Kljub temu da je gostovala znana slovenska glasbena zasedba in je klub za pripravo letošnjega programa prejel pohvale, Postojnčanov ni prepričalo k obisku, je razočarano dejala **predsednica Kšoppa Tanita Čamdžić**.

Končni izkupiček Rocktobra je znašal dobrih 800 evrov, in v klubu so se porodili pomisleki o smiselnosti dobrotelnega projekta v prihodnosti, saj je bil obisk dogodkov že drugo leto zapored pod pričakovanji. Napovedujejo, da bodo pretresali, ali bi ga sploh ohranili v trenutni obliki. Vsekakor pa so člani odloče-

Obiskovalci zaključnega dogodka Rocktobra so pohvalili odličen nastop glasbene skupine Lumberjack.

ni, da bodo svoj čas še naprej namenili dogodka s humanitarno noto. November je za študente v znamenju še ene tradicionalne prireditve. Letošnje brucovanje bodo

popestrili **ansambel Direkt, skupina Pivo in čevapi** ter **DJ Ziggy**.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Valter Leban.

POPRAVKA

- V oktoberskem Postojnskem prepihu smo v članku Kdo skrbi za cvetočo Postojno? v treh primerih napačno zapisali kraje, iz katerih so nagrajenci. **Helena Ostanek** je iz **Malega Otoka**, **Ludvik Bizjak** iz **Zagona**, **Stanislav** in **Majda Lekšan** sta iz **Lohače**.
- V članku Vojkova kočja bo kmalu nudila toplo zatočišče in gostoljubje pa je navedeno, da je celotna vrednost naložbe 400 tisoč evrov; **pravilno je 600 tisoč**.

Za napake se iskreno opravičujemo.

Uredništvo

Povabilo v muzejska doživetja za vse generacije

Notranjski muzej Postojna je to jesen uvedel kot novost šest muzejskih abonmajev za različne ciljne skupine, sredi novembra pa je povabil na predavanje s predstavitvijo knjige o litoželezni dediščini umetniškega liva na Slovenskem umetnostne zgodovinarke, mag. Simone Kermavnar.

Muzejski abonmaji

Muzejske abonmaje organizirajo skupaj z zunanjimi izvajalci in partnerskimi organizacijami. Med mentorji raznolikih, poučnih in ustvarjalnih abonmajev so tudi domači akademski umetniki. Slikarka **Rebeka Petrovčič** (ReLuna studio) bo vodila kreativni tečaj **Umetniški dnevnik – Z igro do sprostitve**. Abonma **Grafični torki** zajema spoznavanje grafične tehnike s slikarjem **Leonom Zuodarjem - Leletom**. Abonma **Za klapco** je prvenstveno namenjen dijakom in študentom – tako tistim, ki bi radi izvedeli več, kot tistim, ki jih teme s področja zgodovine, arheologije in umetnosti doslej niso kaj dosti zanimale. K udeležbi vabijo tudi ostale radovedne obiskovalce. V okviru novega andragoškega programa, ki so ga poimenovali **Muzej za zelnice**, so obiskovalce povabili, da se pridružijo za javnost običajno nedostopnim muzejskim dejavnostim. Skupaj so začeli pripravljati čisto pravo muzejsko razstavo – Od A do Ž!, odprli pa jo bodo na Poletno muzejsko noč junija 2024.

Od januarja do maja naslednje leto pripravljajo sklop petih ustvarjalnih delavnic **Za mulce, froce in drobižke**, namenjenih otrokom med 6. in 11. letom. Delavnice bodo enkrat mesečno v popoldanskem času, vsebinsko pa se bodo navezovala na tematiko razstav in zbirk Notranjskega muzeja.

Za vse, ki si ob spoznavanju kulture, krajev in narave želijo še druženja, bo zanimiv abonma **Muzejski špancierji** s petimi tematskimi sprehodi. Udeleženci bodo spoznali lokalne kotičke, stezice in bolj ali manj ohranjeno dediščino naših domačih krajev.

O litoželezni dediščini

Sredi novembra je **mag. Simona Kermavnar** predstavila svojo knjigo *O litoželezni dediščini umetniškega liva na Slovenskem*. Ta dediščina pri nas še ni bila tako natančno in strokovno zbrana ter raziskana. Avtorica jo predstavlja v zajetni monografiji (kot poudarja sama, je primarni namen knjige sicer predvsem evidentiranje) in je s tem delom opravila pionirsko delo na tem področju. Prikazala je najpomembnejše,

Mag. Simona Kermavnar je v Notranjskem muzeju predstavila svojo knjigo *O litoželezni dediščini umetniškega liva na Slovenskem*.

na Slovenskem zastopane livarne 19. in začetka 20. stoletja (Dvorska, Salmovo, Samassovo, R. Ph. Waagner, Ferrum, Mariazell ...) in nekatere njihove izdelke. S tem je opozorila na doslej bolj ali manj spregledano kulturno dediščino, ki je največkrat povezana z opremo mest (mostovi, spomeniki, kandelabri, vodnjaki, ograjami), vasi (pitniki itd.) in pokopališč.

Litoželezni izdelki so rezultat industrijske revolucije. Zaradi serijske izdelave so bili v preteklosti (in so še vedno) obravnavani marsikdaj neprimerno – veliko jih je bilo uničenih, kar nam nazorno pokaže primerjava današnjih vedut vasi, krajev, mest in parkov s tistimi na starih razglednicah in fotografijah.

Livarna Dvor pri Žužemberku predstavlja začetek industrijskega oblikovanja na Slovenskem. Za litoželezne izdelke obravnavanega obdobja sta tudi sicer značilni visoka kakovost izdelave in estetska dovršenost. Tudi zato je treba litoželezno kulturno dediščino varovati in ohranjati za zanamce. Slišali smo zanimiva dejstva iz zgodovine litoželeznih izdelkov, tudi nekaterih, ki so še dandanes del našega okolja, npr. znamenitega psa molosi v ljubljanskem Tivoliju iz Salmove livarne, Čevljarskega oz. Hradeckega oz. Mrtvaškega mostu v Ljubljani – dvorske livarne, dveh zanimivih litoželeznih nagrobnih plošč v postojnski pokopališki kapeli sv. Lazarja – livarne Mariazell, fragmenta Samassovega vodnjaka v Orehku itd.

Prvega decembra ob 19. uri bodo v muzeju odprli razstavo **Rock Postojna** kustosa zgodovinarja **Tineta Kaluže**. Pred odprtjem razstave vabijo na ogled ojačevalca kitarskega virtuoz, Postojnčana **Draga Dellabernardine**, ki krasi muzejsko vitrino meseca.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Notranjski muzej Postojna.

Žan Kafol razsvetlil National Geographic

Postojnčan Žan Kafol je že drugo leto zapored prepričal žirijo fotografskega natečaja National Geographic Slovenija in postal njegov skupni zmagovalec. Letošnji uspeh mu je prinesla fotografija *Razsvetljenje*.

National Geographic Slovenija je lani prvič pripravil fotografski natečaj, ki je zmago prinesel Žanu Kafolu s fotografijo Cerknjskega jezera iz zraka. Postojnčan pravi, da zdaj krasi njegovo dnevno sobo. Letos je njegova fotografija *Razsvetljenje* zmagala v kategoriji "pokrajina" in postala še skupna zmagovalka natečaja.

Za nastanek nagrajene fotografije *Razsvetljenje – Vse Mlečne ceste vodijo v Rakovo Škocjan* se je moral pošteno potruditi. V poletni noči je preveril vremensko napoved in poiskal pravo lego, kjer je v objektiv mogoče zajeti našo galaksijo; za pomoč je zaprosil tudi soprogo. Navdih za nočno fotografijo Rakovega Škocjana je črpal pri fotografih Jaki Ivančiču in Petru Gedeiju.

Čeprav je fotografiji nadel pomenljiv naslov, mu je ta predstavljala predvsem izziv s tehničnega vidika. Letošnje priznanje mu zato pomeni še toliko več, vsekakor pa predstavlja motivacijo za nove zamisli, ki jih že načrtuje. Z različnih koncev dobiva tudi pobude, da vendarle pripravi svojo prvo samostojno razstavo.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Žan Kafol.

Prvih petdeset let Okteta Bori

Dvorana Alojza Srebotnjaka v Glasbeni šoli Postojna je zagotovo med najbolj obiskanimi prireditvenimi prostori na Postojnskem. Ni pa vedno tako polna, kot je bila v soboto, 18. novembra. Če pevska skupina, in to še domača, obeležuje petdesetletnico nastopanja, je logično, da si je v vseh teh letih pridobila množico generacijsko široko razpotegnjenih občudovalcev, ki do okteta gojijo visoko spoštovanje. Še posebno to velja za pevce z odlikami pevskega talenta, znanja in vztrajnosti, značilnimi za slavljence. Koncert so poimenovali *Praznik jeseni – 50 let Okteta Bori*.

Program je povezoval **dramski igralec Roman Končar**. Obiskovalci so zvedeli, kako se je leta 1973 rodil Oktet Pivka, se naslednje leto preimenoval v Oktet Perutninskega kombinata Neverke, zdajšnji naziv, Oktet Bori, pa dobil leta 1976, ko so prvič peli na reviji Primorska poje. Prva je oktet vodila **Mira Rebec**, kot umetniški vodje so pomagali še **Viktor Samuda**, **Ivo Jelerčič** in **Matej Penko**. Dve desetletji so delovali brez vodstva, od 30-letnice naprej jih vodi **Janez Gostiša**, tudi sam član okteta. Od samega začetka pri oktetu neprekinjeno vztrajajo **Jože Kernel**, **Edmund Srebot** in **Silvo Žitko**.

Oktet Bori je v pol stoletja nanizal nepregledno število nastopov doma in tudi onstran meja.

V prvem delu so pevci Okteta Bori odpeli šest pesmi domačih avtorjev. V Kosovelovih *Borih*, za katere je glasbo napisal rojak Alojz Srebotnjak, je solo glas prispeval **Danilo Sojer**. Solistu **Oskarju Boletu** so obiskovalci prisluhnili v pesmi *Pomlad*, na besedilo Simona Jenka in glasbo Antona Klančiča. V drugem delu se je kot gost predstavil **Družinski kvartet Volk**. V njem so nastopili oče Bojan na bariton saksofonu, mama Živa na flavti in hčerka Lucija na rogu. Kot četrti je vskočil **Matjaž Kobal** na klarinetu. Njegov oče, kontrabasist in pevec **Severin Boris Kobal**, se je oktetu pridružil leta 1978 in z njimi prepeval do letošnje pomladi, do prezgodnje smrti. Odigrali so tri skladbe, kot zadnjo jazz standard iz leta 1954 – *Fly me to the Moon*.

Oktet Bori je v drugem delu večera postregel s šestimi skladbami. Uvodno pesem *Praznik je-*

seni, po kateri so poimenovali praznični večer, je na besedilo Primoža Krečiča uglasbil **msgr. Vladimir Pirih**, dolgoletni postojnski dekan. V ponarodeli pesmi *Lastovki v slovo*, priredbi Rada Simonitija, je kot solist briljiral Jože Kernel. Pevci iz širše regije se med seboj vsi poznajo, mnogi nastopajo v več zborih hkrati, zato so čestitke pa tudi buteljke in rože v zaključnem delu programa kar deževale na odru. Med drugim so se pevcem priklonili **Janja Konestabo – predsednica Zveze pevskih zborov Primorske**, **Damjan Damjanovič – direktor JSKD RS za kulturne dejavnosti** in **Igor Marentič – župan občine Postojna**. Poslušalci so bili zadovoljni, nastopajoči z znanci pa so nazdravili ob snovanju novih pevskih podvigov.

Besedilo: Marino Samsa; fotografija: Foto Atelje Postojna.

S postojnsko izkušnjo nasmejali poln kulturni dom

Minulo leto je bil ustanovljen Center komedije Postojna. V kratkem času je v svoje vrste zvalil lepo število najstnikov iz različnih koncev Slovenije z željo po igri. Ansamblu sta se pridružila tudi starejša člana, skupaj na odru gradijo medgeneracijsko simbiozo. Zasedba je v novembru predstavila svojo prvo avtorsko predstavo *Če bo vse po sreči ...*, z njo pa ob premieri do zadnjega kotička napolnila postojnski kulturni dom.

Glavna postaja v Pragi, klop in dekle, ki prispe s svojim nahrbtnikom ter nagovori občinstvo – tako se začne predstava *Če bo vse po sreči ...* Uprizori jo 15-članska zasedba iz lani nastalega Centra komedije Postojna, ki je za svoj prvenec popolnoma napolnil Kulturni dom Postojna. **Vodja Evita Petrovčič** se je že v osnovni šoli spoznala z dramskim krožkom, kasneje pa se izpopolnjevala tudi na delavnicah. Ustanovitev postojnskega dramskega krožka ji je predlagala predsednica Mladinskega sveta Občine Postojna Nina Kapelj Lukman. »Na začetku je bilo dosti prijav;

presenečena sem bila nad željo ljudi, da se vpišejo v dramski krožek,« je dejala, toda nekateri so nato ugotovili, da je trema pred nastopanjem prevelika in da za toliko vaj nimajo časa. Dve novi članici ansambla so medse sprejeli tako rekoč tik pred zdajci, a sta bili odločeni, da se pridružita na odru. Na vajah so se zbirali ob koncu tedna za dve uri do tri, »od avgusta pa smo vadili ob koncih tedna od 8. do 14. ure.« Največja ovira je pomanjkanje prostorov za srečevanje, zato so gostovali na glasbeni šoli, v Šolskem centru in MCP-ju, pri tabornikih in skavtih. »Smo ptice selivke,« se pošali Evita.

Center komedije Postojna je z avtorsko predstavo *Če bo vse po sreči* Postojncanke Evite Petrovčič navdušil domače občinstvo.

Dekle v predstavi pravi, da potuje, ker se išče, ker jo v resničnem svetu vsi sprašujejo o prihodnosti. Tako je Evita Petrovčič začrtala avtorsko predstavo; »zaradi mojega principa dela,« je povedala, da bi dijaki začutili scenarij, podali svoj pogled na razne tematike in vključili stvari, ki so se jim zgodile. Rezultat enoletnega spreminjanja scenarija je pristna, lokalna predstava, prava »postojnska izkušnja«, kot v njej povedo igralci. Premore med

prizori so zapolnili s kratkimi glasbenimi, pevsкими in plesnimi vložki, kar je le še dodatno razgibalo občinstvo. S prvim decembrom bo Center zbiral prijave za nove člane, januarja pa spet začnejo s trdim delom. Morda je to začetek rednega delovanja nove lokalne ljubiteljske gledališke skupine.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Gašper Štajnar.

Slavnostni koncert za »Mavričnih 30«

Prijubljena Vokalna skupina Mavrica pod ume-tniškim vodstvom Jelke Bajec Mikuletič je svojo 30-letnico delovanja strnila 21. oktobra v Glasbeni šoli Postojna. Praznični koncert, ki mu je navdušeno ploskala polna dvorana obiskovalcev, je na humoren in zabaven način popestril povezovalni par članov Kulturno umetniškega društva Planina.

VS Mavrica deluje že od leta 1991, in ker je prvih 30 let minilo ravno v obdobju korone, so pevke svoj jubilej proslavile letos. Na najboljši način – z ubranim petjem in odkrivanjem kulturne dediščine, ki ne sme v pozabo. Ker je VS Mavrica nastala v letu rojstva samostojne Slovenije, so se na koncertu z ljudskimi pesmimi sprehodile po pokrajinah Slovenije ali zapele pesmi, ki so besedilno ali izpovedno povezane s Slovenijo.

Pevke odlikujejo izjemna interpretativna moč, ubrano petje in razpon pri obvladovanju različnih glasbenih stilov. Večina pesmi je zazvenela 'a capella', nekatere pa so tudi ob spremljavi klavirja. V protitež dekleško-ženski energiji so zapeli fantje **Vokalne skupine Alivkot** iz Postojne. Občinstvo je navdušilo tudi inštrumentalni kvartet **Sempervivum**, ki ga sestavljajo članice zbora. Poslastica večera sta bili krstni izvedbi novonastalih aranžmajev skladb v izvedbi VS Mavrica in inštrumentalnega kvarteta Sempervivum, za vokalni del pa so se jim na odru pridružile številne bivše pevke Mavrice iz vseh obdobij delovanja sestava. Pod skladateljsko priredbo in aranžmaji

Prepoznavnost VS Mavrica v domačem in širšem slovenskem kulturnem prostoru je plod skupnega dela, predvsem pa vzajemne povezanosti in velikega veselja do petja.

Barbare in Maje Vodopivec sta na odru zazveneli skladbi Cohenova Hallelujah in Moja dežela. Iskrena potrditev uspešnosti koncerta so bili bučni aplavzi z navdušenimi pohvalami, vmes pa so se utrnile tudi številne solze.

Anja Kocman, vodja postojnske območne izpostave JSKD, je podelila Gallusova priznanja in v pozdravnem govoru pohvalila ne samo visoko nivo ustvarjanja skupine, temveč tudi njihovo energijo in iznajdljivost. Izžarevajo ju pri organizaciji številnih dogodkov na prostem in uredništvu dolgoletnih projektov (Koledovanja, Jurjevanja), s katerimi prispevajo k ohranjanju naše kulturne dediščine.

Pevke so se zahvalele tudi **Ani Fajdiga Biancuzzi**, prvi zborovodkinji, takrat Dekliškega pevskega zbora Mavrica, ki je zbor vodila prvih 8 let,

in **Katji Bajec Mihelj**, ki je skupaj s sestro Jelko skrbela za vodenje mavričnih podmladkov.

Številni predstavniki društev iz širše okolice in članice zbora so se za strokovno in požrtvovalno delo iskreno zahvalili svoji uveljavljeni zborovodkinji in pianistki, dolgoletni vodji in predsednici zbora **Jelki Bajec Mikuletič**. Poudarili so, da so prav njena energija, strokovnost, tenkočutnost in skrb za dober glas tisto, kar Mavrico povezuje že toliko let in potrjuje njeno uspešnost in prepoznavnost tudi zunaj meja Slovenije.

Mavrica se ob tej priložnosti zahvaljuje za dolgoletno podporo Občini Postojna in OE JSKD Postojna.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Foto Atelje Postojna.

U3NEK – žlahtno zveneči koncert Komornega zbora Ave

Na Martinovo soboto zvečer je MePZ Postojna pripravil v dvorani Alojza Srebotnjaka v Glasbeni šoli Postojna nov koncertni U3NEK. Tokrat je gostil Komorni zbor Ave pod ume-tniškim vodstvom Gregorja Klančiča.

To je bil 32. koncert iz cikla U3NEK. Na njih je v 10 letih poleg MePZ Postojna sodelovalo 38 pevskih sestavov iz cele Slovenije, Hrvaške, Italije in Avstrije, redni gostje so tudi zamejski pevski zbori.

Komorni zbor (KZ) Ave se je v svoji domala 40-letni zgodovini okitil z mnogimi priznanji in nagradami ter ocenami v presežnikih. V zboru je doslej sodelovalo tudi več pevcev iz

Komorni zbor Ave se je po sedmih letih spet predstavil postojnskemu občinstvu.

postojnskega in pivškega prostora, zdaj v njem pojejo trije Postojnčani.

Za gostovanje v Postojni je KZ Ave pripravil pester program skladb iz bogate zakladnice evropske in slovenske glasbene literature iz različnih obdobij. Še ne dvajset pevk in pevcev je pričaralo polno zveneče glasbeno doživetje in še enkrat potrdilo sloves enega najboljših zborovskih sestavov.

MePZ Postojna je začel s pripravami na koncert ob 40-letnici delovanja zbora. V svoje vrste vabi nove pevce in tudi nekdanje, ki bi se želeli priključiti zboru in sodelovati na slavnostnem koncertu.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Ladis Torresan.

Povratak revije z vsemi odtenki našega zborovskega petja

Na 19. območni reviji pevskih zborov in vokalnih skupin iz občin Pivka in Postojna se je 11. in 12. novembra v Pivki predstavilo rekordnih 22 vokalnih zasedb. Revijo v organizaciji postojnske območne izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti je strokovno spremljala Maja Cilenšek.

Izjemen odziv zborov in skupin s Pivškega in Postojnskega je najlepša popotnica za povratak revije po štiri-letnem premoru. Tokrat je nastopilo po 11 zasedb iz vsake občine. V dveh večerih se je na odru v pivški osnovni šoli zvrstilo več kot 250 pevcev, kar nedvomno potrjuje množičnost zborovskega petja v naših krajih. V soboto so se predstavile: **Vokalna skupina (VS) Goldinar, VS Mavrica, Mešani pevski zbor (MePZ) Župnije Košana, Moška vokalna skupina (MVS) Zgun, Ženska vokalna skupina (ŽVS) Vanda Križaj, Pevska**

skupina (PS) Izvir, Ženski pevski zbor (ŽPZ) Jezerke, Učiteljski zbor Osnovne šole Pivka, ŽVS Šmihel, VS Alikvot in MePZ DU Postojna Burja. V nedeljo so nastopili: **VS Brkinci, ŽPZ DU Pivka, Moški pevski zbor Pivka, Klapa Škvadra, Lovski oktet Javorniki, Oktet Bori, VS Slavna, VS Iskrice, PS Studenec, VS Elum in MePZ Postojna.**

»Z revijo želimo spodbujati zborovsko petje, s strokovnimi usmeritvami pa tudi prispevati k njegovi rasti in dvigu kakovosti,« je pou-

Vokalno skupino Elum čaka po nastopu na območni reviji še regijsko tekmovanje odraslih pevskih zasedb.

darila **vodja postojnske območne izpostave JSKD Anja Kocman.** Po zaključku revije je namreč **strokovna spremljevalka Maja Cilenšek** dala umetniškim vodjem zasedb napotke za nadaljnje delo. Anja Kocman dodaja, da je revija tudi pomembno družabno stičišče pevcev obeh občin, na katerem se rodi še kakšna zamisel za nov glasbeni projekt ali sodelovanje.

Postojnsko območno izpostavo JSKD že v nedeljo, 26. novembra, čaka organizacija regijskega tekmovanja odraslih pevskih zasedb. V Glasbeni šoli Postojna bo postojnske barve zastopala Vokalna skupina Elum. Pevke bodo vesele podpore domačega občinstva, zato vabljeni!

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Monika Kocman.

PISMA BRALCEV

Erasmus+ v MCP-ju

V Mladinskem centru Postojna letos izvajamo kar tri Erasmus+ projekte. V projektu Mesto mladih smo spoznavali pomembnosti participacije mladih. Mladi udeleženci so razvijali ideje za projekte, ki bodo prispevali k bolj mladim prilagojenemu mestnemu okolju.

V oktobru smo izvedli že drugo mladinsko izmenjavo v sklopu projekta Escape the passivity. Skupaj z udeleženci gruzijske organizacije Droni in nemške NaturKultur smo raziskovali pomen aktivne participacije in načine igrifikacije. Udeleženci so spoznali načine priprave izzivov in elemente sobe pobega. Sestavili so zgodbo, zaplete in naloge ter izdelali materiale. Kovček pobega, ki

so ga izdelali, je prenosna različica sobe pobega in ga bomo v MCP-ju ponudili otrokom in mladim kot poprestritev in orodje za učenje. Mladi so pripravili tudi spletni priročnik za izdelavo podobnega produkta.

V sklopu projekta Make a path sodelujejo še OŠ Miroslava Vilharja, Proacting NGO, Hangflow, Nordic Crew in U.S.B. V Grčiji smo izvedli

usposabljanje na temo vključevanja mladih migrantov, namenjeno mladinskim delavcem in učiteljem. Projekti so financirani iz evropskih sredstev iz programa Erasmus+. Program Erasmus+ je namenjen prav mladim, zato v MCP-ju vabimo mlade, naj nam predstavijo svoje

ideje. S pomočjo naših mentorjev mladi ideje razvijejo, da so primerne za prijavo na Erasmus+ razpis. Tako imajo mladi možnost potovati, raziskovati in se družiti z mladimi iz drugih držav.

Ekipa MCP

Kako je »Gaudeamus Igitur« zvenel leta 1970?

V oktobru so se na Ekokmetiji Hudičevce pri Razdrtem zbrali maturantje, ki so šolanje na Gimnaziji Postojna zaključili davnega leta 1970. Praznovali so 53. obletnico mature.

Srečanja se je udeležil tudi profesor Franc Komovec, ki jim je podajal znanje iz matematike in fizike. Pokramljali pa so tudi z dolgoletno tajnico gimnazije Danico Pardo. Vtisov in spominov se je v vseh teh letih nabralo več kot dovolj, zato so se spominjali tako dogodkov iz šolskih klopi kot iz njihovega poznejšega življenja. Vsak od njih

ima svojo življenjsko zgodbo; žal so se nekateri sošolci tudi že poslovili. Vsi pa so bili ob koncu prijetnega druženja mnenja, da se ponovno snidejo ob 55. obletnici ter zapojejo simbolično

skladbo »Gaudeamus Igitur«, ki jih bo spominjala na mladostne dijaške dni.

Milena Novak

Besedili: nista lektorirani.

Tim in Maks Olenik sta osvojila vsak v svoji kategoriji naslov državnih podprvakov v vožnji na čas.

KOLESTARSTVO

V začetku septembra sta brata Maks in Tim Olenik iz Postojne osvojila na državnem prvenstvu v vožnji na čas (kronometru) v Novem mestu vsak v svoji kategoriji naslov državnih podprvakov. Uspešna sta bila tudi na mednarodnih dirkah.

Maks Olenik je v kategoriji dečki A (U15) postal za državnim prvakom Alenom Žitnikom (KK Tropovci) za manj kot sekundo. Tretjeuvrščene-ga Miha Otoničarja (Pogi Team UAE Generali) je premagal za 11,5 sekunde. **Tim Olenik** je postal državni podprvak v kategoriji dečki C (U13). Tekmovalci so se pomerili na zelo zahtevni trasi. Dolžina kroga za dečke C je bila 4,2 kilometra, medtem ko so dečki A odpeljali 2 kroga v skupni dolžini 8,1 km.

Maks je v avgustu na dirki za VN Šenčurja v sprintu trojice osvojil 1. mesto, na 2° Gp Eurotermoidraulica v bližini Padove je za las zgrešil zmago in osvojil med skoraj 90 tekmovalci odlično 2. mesto. Tudi na 20° Trofeo Primacassa Bcc v Martignacco (Udine) je po dolgem begu in napetem sprintu osvojil 2. mesto. 25. septembra se je udeležil zaključka tekmovalne sezone v pokrajini Friulli, na tekmi G.P. Citta' di Fontanafredda blizu Udin, kjer je po dolgem samostojnem begu med več kot 80 tekmovalci dosegel že svojo 11. zmago v tej sezoni in 4. v sosednji Italiji. Sezona se je zaključila z Veliko nagrado Avtomojster v Podsmreki pri Brezovici. Maks je zanj odlično debitantsko sezono končal kot drugi v Pokalu Slovenije v svoji kategoriji (U15). Nova sezona 2024 bo zanj še posebej pomembna, saj bo prestopil iz kategorije dečkov med mlajše mladince.

Tim je sezono zaključil na 5. mestu v Pokalu Slovenije v svoji kategoriji (dečki C, U13) ter s tem pokazal, da iz tekme v tekmo napreduje.

KOŠARKA

Košarkarji PVC Nagode Postojna nadaljujejo z odličnimi predstavami v 3. skl. V preteklih treh krogih so zabeležili nove tri zmage, in na lestvici zasedajo visoko 4. mesto.

Po dveh uvodnih porazih na začetku sezone so zmagali kar štirikrat zapored in napovedali boj za najvišja mesta v zahodni skupini, kjer sicer prepričljivo vodi Hidria. Ta je še vedno brez poraza. Postojnska ekipa je po zmagah nad Ajdovščino in Koproem niz nadaljevala na gostovanju v Ljubljani pri ekipi Globus (55 : 68), nato še doma proti Tolminu (84 : 80). Tekma je bila zelo razburljiva v zadnji četrtini, ko so Postojnčani napravili 12 točk naskoka in se nato reševali v podaljškju. Razburljivo tekmo dveh najmlajših ekip pa smo spremljali v Ljubljani, kjer so morali na koncu postojnski košarkarji priznati premoč ekipi Cedevice Olimpije mladi. Najboljša strelca do sedaj sta **Milan Petrović** in **Peter Meze** s 16 in 15 točkami na tekmo. Znatno vlogo pa imata tudi mlada **Samed Grošič** in **Leon Jereb**, ob zajetni minutaži dosegata vsak po 9 točk na tekmo.

V naslednjih krogih bodo Postojnčani najprej 25. novembra ob 19. uri v Šolskem centru Postojna gostili ekipo Logatca, sledita gostovanji na Jesenicah 2. decembra in v Ljubljani pri ekipi VBO teden dni kasneje. S tem se zaključuje tudi prvi krog tekmovalja. Drugi krog se začne z gostovanjem v Idriji 16. decembra, nato pa sledi novoletni premor.

Fantje U20, ki igrajo v 2. skl, zasedajo v svoji skupini prvo mesto, saj v treh tekmah še niso izgubili. **Fantje U18** so se skozi kvalifikacije gladko prebili v 1. skl in so v zahtevni skupini skupaj s Cedeviso Olimpijo, Ilirijo in Novo Gorico. Po dveh odigranih krogih imajo dve zmagi in so brez poraza. **Fantje U16**, ki igrajo v 1. skl, imajo po petih odigranih tekmah tri zmage in dva poraza in so na drugem mestu v skupini.

V dvorani Šolskega centra Postojna bo v okviru participativnega proračuna Občine Postojna postavljen nov športni semafor, ki bo omogočal bolj kakovostno izvedbo različnih športnih dogodkov. Košarkarsko društvo Postojna se ob tem zahvaljuje vsem, ki ste glasovali za ta projekt!

KK Orli so v preteklem mesecu odigrali zgolj eno tekmo. V domači dvorani OŠ Antona Globočnika so gostili Radovljico in zabeležili v ligaškem tekmovalju še tretji zaporedni poraz.

Na tekmi se je zopet zbralo lepo število gledalcev, ki so lahko spremljali zanimivo borbena tekmo. Priložnost za izboljšanje položaja na lestvici bo že 25. novembra, ko v Postojno prihaja ekipa Stražišče Kranj, 2. decembra Orli odhajajo na gostovanje v Ivančno Gorico, 9. decembra pa sledi derbi v OŠ Antona Globočnika, ko v goste prihaja ekipa Pivke. Ta je v letošnji sezoni ponovno osnovala člansko ekipo. Tekma se bo začela ob 18. uri; v dvorani se seveda pričakuje veliko gledalcev, na igrišču pa boj za vsako žogo. Zadnjo tekmo pred novoletnim premorom bodo Orli odigrali v Gorenji vasi 15. decembra.

Fantje U18, ki igrajo v 2. skl, so v dosedanjih treh srečanjih še brez poraza in zasedajo prvo mesto v svoji skupini. **Fantje U16** nastopajo v letošnji sezoni v 1. b skl in beležijo odlične rezultate: na petih tekmah pet prepričljivih zmag in vodstvo na lestvici ter uvrstitev v 1. a skl, kjer bodo mladi Orli zagotovo pokazali svojo kakovost.

Žal moramo ponovno poročati o neprimernem vedenju postojnskih navijačev. Na tekmi fantov do 14 let je v Portorožu prišlo do neljubih dogodkov. Navijač mladih Orlov se je najprej nešportno obnašal, nato grozil uradnim osebam, ni želel zapustiti dvorane, za konec pa uradno osebo še fizično napadel. Na tej tekmi je komisar lige Orle kaznoval kar z 800 evrov kazni.

V okviru participativnega proračuna Občine Postojna je bil izbran tudi drugi košarkarski projekt, in sicer predlog KK Orli za obnovo košarkarskega igrišča na Rožni ulici. Orli se ob tej priložnosti zahvaljujejo vsem, ki ste glasovali za projekt.

Boštjan Blaško

ŠAH

Najboljša mlada postojnska šahistka, stalna članica mlade slovenske šahovske reprezentance, 12-letna Anja Beber, učenka 7. razreda OŠ Antona Globočnika, je od 14. do 27. oktobra nastopala na FIDE svetovnem kadetskem prvenstvu za igralce in igralke v starosti 8, 10 in 12 let v Šarm el Šejku v Egiptu.

Nastopilo je 562 udeležencev iz 80 držav sveta. V Anjini kategoriji (G 12) je tekmovalo 74 šahistk. Anja je imela zelo visok osmi rating (1698) med vsemi in je bila ena od kandidatki za visoko uvrstitev. Žal pa se ni vse razpletlo po pričakovanju in je pristala na (zanjo skromnem) 19. mestu. Naša selekcija je štela pet nastopajočih, med spremljevalci in trenerji pa je bil tudi **Jadran Hlad iz Šahovskega kluba Postojna.**

Brane Fatur

Piščanci imajo nova tla pod nogami, radi pa bi še streho nad glavo

»Na Športni zvezi upamo, da je to prvi korak pri urejanju tega precej dotrajanega športnega parka.« je po odprtju obnovljenega igrišča za in-line hokej pri postojnskem Šolskem centru dejal predsednik Marjan Nagode. Občina Postojna je za njegovo ureditev namenila 30 tisoč evrov, 20 tisočakov je primaknila tudi Fundacija za šport. Podžupan Andrej Berginc je pozval k varovanju občutljive površine, člani in-line hokej kluba Piščanci, njeni redni uporabniki, pa si v prihodnosti želijo tudi strehe nad glavo.

Nalezljivo veselje mladih hokejistov so ob odprtju obnovljenega igrišča za in-line hokej občutili tudi podžupan Andrej Berginc ter predsednik in tajnik Športne zveze Postojna Marjan Nagode in Tomo Tiringar.

»Hvala investitorjema, ki sta uslišala naše dolgoletne prošnje, in Šolskemu centru, ki nam omogoča uporabo površin že dolga leta, pa tudi staršem in otrokom, ki redno obiskujejo treninge in verjamejo v ta projekt,« se je zahvalil predstavnik kluba **Jure Hočevar**. Tudi sam je eden od članov pionirske ekipe Piščancev, ki je nekoč igrala celo v prvi slovenski ligi. »Mi smo zdaj veterani in čakamo, da ti naši mladi piščančki odrastejo in mogoče tudi oni kdaj postanejo prvoligaši.«

V klubu, ustanovljenem pred skoraj 25 leti, so prepričani, da bodo treningi hokejskega podmladka odslej še kakovostnejši. »Eno stopničko smo naredili, upam pa, da bomo naredili še katero in prišli do tako zelene strehe, ki bi nam omogočila lažje treninge tudi v dežju in snegu,« je še dejal Hočevar. Mladi člani kluba so se po odprtju predstavili na revijalni tekmi.

Podlaga igrišča iz umetne mase je primerna tudi za mali nogomet in druge igre z žogo, povsem neustrezna pa za vožnjo s kolesi in skiroji, zato na Občini pozivajo,

da uporabniki upoštevajo pravila. »Klub je po krajšem premoru ponovno zaživel pred nekaj leti in prepoznali smo smisel naložbe,« je še povedal **Andrej Berginc, podžupan postojnske občine**. Ta je financirala ureditev igrišča skupaj s Fundacijo za šport; z njim upravlja Šolski center Postojna in ga v dopoldanskem času uporablja tudi za športne aktivnosti dijakov.

Za preplastitev 880 kvadratnih metrov velike površine in zamenjavo lesenega dela ograje so odšteli skupaj 52.500 evrov, Šolski center Postojna pa je v sodelovanju s Športno zvezo Postojna pridobil od Fundacije za financiranje športnih organizacij nepovratna sredstva v višini 19.700 evrov. »Upamo, da je to prvi korak k urejanju tega precej obiskane športnega parka. Po 40 letih si res že zasluži obnovo, saj so tako asfalt kot ograja in oprema močno dotrajani,« pa je pričakovanja **Športne zveze** strnil njen **predsednik Marjan Nagode**.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Foto Atelje Postojna.

KARATE

V Slovenskih Konjicah je v začetku novembra potekalo posamično mladinsko državno prvenstvo v katah in borbah v kategorijah do 21 let. Nastopili so tekmovalci in tekmovalke iz 51 slovenskih klubov, med njimi trije postojnski – KK Mawashi, KK Postojna in Shotokan KK Postojna s skupno 25 mladimi nastopajočimi. Domov so se vrnili s tremi naslovi državnih prvakov in skupno 15 medaljami – 3 zlatimi, 4 srebrnimi in 8 bronastimi.

Naslove državnih prvakov za leto 2023 so osvojili: **Tian Xhema** (KK Postojna) v najmlajši kategoriji, kadetinja **Lejla Lišinović** (Shotokan KK) in članica **Maša Magajna** (KK Mawashi). Med klubi se je po skupnih rezultatih in točkovanju uvrstil na 21. mesto KK Mawashi, po osvojenih medaljah (1 zlata, 3 srebrne, 5 bronastih) pa je zasedel 19. mesto; 27. mesto je pripadlo KK Postojna (skupno 3 medalje), 49. pa Shotokan KK (3 medalje).

KEGLJANJE

Ekipno državno prvenstvo v kategoriji U-18 tako za kegljake kot kegljavke je potekalo drugi konec tedna v novembru v Kopru, Litiji, Slovenj Gradcu in tudi na kegljišču v Športnem parku v Postojni. Postojnčani so osvojili nevhvaležno drugo mesto, naslov prvaka so izgubili le za en kegelj.

Postojnčani so igrali v postavi: **Adam Bračič, Tadej Podlogar, Lan Simčič, Anej Begović in Luka Čadež**. Slednji je bil najboljši igravec prvenstva; v dveh nastopih je podrl 1175 kegljev, na domačem kar 628, kar je za mladega igralca vrhunski rezultat. V ženski konkurenci KK Proteus Postojna ni imel ekipe.

NAMIZNI TENIS

V 10-članski namiznoteniški primorski ligi (tokrat pod imenom Orehek) nastopajo tudi igralci in igralko iz postojnske občine – **Iztok Nadoh, Stane Glažar, Miran Pahor, Jasna Šebjanič Pupis in Mirjana Liović**.

Svoje tekme za točke igrajo v športni dvorani OŠ Miroslava Vilharja, kjer ob ponedeljkih običajno tudi vadijo. V dosedanjih petih krogih je ekipa Orehek doma premagala z 9 : 1 Burjo veterane in igrala 5 : 5 z zamejsko ekipo Kras Zgonik. V tej rekreacijski ligi trenutno vodi Jadran Morje Izola z 10 točkami, šesto mesto s 3 točkami pa si delijo Orehek, Burja mladi in Gorica II. V postojnski zasedbi je med posamezniki v ligi najbolje uvrščen **Iztok Nadoh** na 6. mestu, **Stane Glažar** je na 20. Med dvojicami sta **Iztok Nadoh in Mirjana Liović** na visokem 5. mestu.

FUTSAL

Postojnska futsal ekipa je sredi ligaškega tekmovanja in nastopa tako v pokalnem tekmovanju kot v prvenstvu 2. slovenske futsal lige, ki spada pod okrilje NZS. V dosedanjih šestih krogih so vpisali dve domači zmagi, trikrat so bili poraženi.

Trenutno z 18 točkami vodi nekdanji prvoligaš Mlinše (Zagorje ob Savi), Postojnčani s 6 točkami skupno s FC Trzin delijo 4. mesto. Najbolj učinkovita strelca v ligi sta trenutno prav postojnska igralca – **Eldin Skopljak** je dal osem, **Vojislav Ješić** pa sedem golov. Postojnska zasedba je igrala tudi v pokalnem tekmovanju in v 1. krogu naletela na prvoligaša Oplast Kobarid, tudi že državnega dvoranskega prvaka. Gostje so v športni dvorani ŠC v Postojni slavili 6 : 2, čeprav je bilo ob polčasu 0 : 0. Oba zadetka je za gostitelje dal kapetan Vojislav Ješić.

Za žensko ekipo ŠD Košana, ki nastopa v naši najkakovostnejši ligi dvoranskega nogometa, igra zelo uspešno tudi 21-letna Postojnčanka **Kaltrina Kajtazi**. Košanke so trenutno v 8-članski ligi vodeča ekipa s 15 točkami, Kaltrina pa je s sedmimi zadetki njihova najboljša strelka in zaseda trenutno 3. mesto med najučinkovitejšimi igralkami v državnem prvenstvu. Ženska ekipa ŠD Košana je bila uspešna tudi v 1. krogu pokalnega tekmovanja, v gosteh je z 8 : 2 premagala Lukovico, Kaltrina Kajtazi je dosegla tri zadetke.

Športne novice je pripravil Brane Fatur.

PARTICIPATIVNI PRORAČUN ZA LETI 2024 – 2025

Občina Postojna je projekt MOJA OBČINA (participativni proračun) prvič vzpostavila v letu 2020. V prvih dveh letih je bilo v okviru participativnega proračuna izglasovanih in realiziranih 30 projektov, v letih 2022 in 2023 pa 20. Za obdobje 2024 - 2025 ste občani oddali 72 svojih predlogov, od katerih se je glede na ocenjevalna merila na glasovanje uvrstilo 32. V času glasovanja, ki je potekalo od 19. do 29. oktobra, je bilo oddanih 4324 glasov, udeležba je bila 17%. V okviru razpoložljivih sredstev, teh je 300.000 evrov za dve leti, bomo v prihodnjih dveh letih tako izvedli 22 naslednjih projektov z največ prejetimi glasovi:

Območje Prestranek

- ▶ Prenova in obnova prostorov v kulturnem domu Orehek za potrebe druženja mladih (255 glasov)
- ▶ Snemanje in predvajanje dokumentarnega filma o vplivih vojaškega vadbišča Poček na okoliško prebivalstvo (240 glasov)
- ▶ Prva šolska 'Vodna' učna pot ob reki Pivki (151 glasov)
- ▶ Ureditev prireditvenega in skupnega prostora v vasi Koče (97 glasov)

Območje Postojna

- ▶ Zamenjava semaforja v dvorani ŠC Postojna (422 glasov)
- ▶ Ureditev košarkarskega igrišča na Rožni ulici (372 glasov)
- ▶ Nakup inštrumenta – koncertnih zvonov za Postojnsko

- ▶ godbo 1808 (358 glasov)
- ▶ Drevesa za prihodnost – zasaditev manjkajočih dreves v Gregorčičevem drevoredu Postojna (181 glasov)
- ▶ Boljši smetnjaki za čistejšo Postojno (147 glasov)
- ▶ Knjižnica Reči – izposojevalnica različnih uporabnih predmetov (146 glasov)
- ▶ Urbana miza za namizni tenis na prostem (73 glasov)

Območje Planina in Studeno

- ▶ Ureditev igrišča – Predjama (135 glasov)
- ▶ Avtobusna čakalnica – podružnična šola Planina (129 glasov)
- ▶ Parkirišče za pohodnike na Planinsko goro (122 glasov)
- ▶ Samozaporna pipa (pri avtobusni postaji) Lohača, Pitnik za zunanjo uporabo za kolesarske povezave in pešpoti (preprečuje namerno

- ▶ porabo vode) (93 glasov)
- ▶ Pumptrack (varen in na bolj primerni lokaciji) – Planina (73 glasov)
- ▶ Protivetna zaščita pri mrliški vežici v Studenem (53 glasov)

Območje Hruševje

- ▶ Nabava gasilskih miz in klopi (10 kompletov), nabava plinskega žara z LTS ploščo 85 cm – KS Razdrto (264 glasov)
- ▶ Menjava ograje in obnova odra na igrišču v Velikem Ubeljskem (157 glasov)
- ▶ Ureditev okolice obrežja ob potoku Nanoščice v Malem Otoku (151 glasov)
- ▶ Ureditev medvojne utrdbe v Hruševju za turistične ogleda (140 glasov)
- ▶ Sanacija dostopne poti do igrišča v Velikem Otoku (121 glasov)

Konferenca županov v Bruslju

Med 8. in 10. novembrom je v Bruslju potekala konferenca ACT NOW Mayors, ki sta se je udeležila tudi župan Igor Marentič in direktorica Zavoda Znanje Postojna Tatjana Hvala.

Tako imenovana konferenca županov zagotavlja edinstveno platformo, kjer se lahko župani, lokalni predstavniki, visoki odločevalci, strokovnjaki in nastajajoči voditelji povezujejo, sodelujejo in si izmenjujejo izkušnje.

Letošnja vsebina dogodka ACT NOW 2023 je izpostavljala ključno vlogo ukrajinskih občin za demokratični in odporen razvoj Ukrajine v

skladu z Evropsko listino lokalne samouprave. Konferenca si je prizadevala za opolnomočenje lokalnih voditeljev, za navdihovanje partnerstev ter za okrepitev sodelovanja med evropskimi in ukrajinskimi občinami, kar bo prispevalo k Ukrajinski poti približevanja EU.

Prvi večer se je dogajanje odvijalo v salonu Evropskega parlamenta, preostala dva dneva pa sta potekala znotraj Evropskega odbora regij. Dogodek je izpostavil več ključnih tem, kot so vloga lokalne samouprave pri rekonstrukciji in opolnomočenju države, utrjevanje mednarodnih partnerstev, finančni vidiki, ki prispevajo k ustvarjanju varnega investicijskega okolja, strategije za obnovo demokratičnih institucij, opolnomočenje lokalnih skupnosti in civilne družbe ter zagotavljanje udeležbe državljanov.

Postani Sopotnik!

S podporo Občine je marca leta 2018 Zavod Sopotniki začel s prevozi tudi v občini Postojna. Brezplačni prevozi starejših občanov so po vaseh zelo dobrodošli, saj večina uporabnikov živi sama. Prostovoljci starejše občane vozijo po vseh opravkih, največkrat pa na zdravniške preglede. V občini Postojna je prostovoljcev trenutno 11, uporabnikov pa

več kot 100. Prostovoljci so torej zelo zaželeni in se jih vedno potrebuje.

Nove člane ob prijavi sprejme koordinatorka Ljubica Gutnik, ki jim na kratkem uvodnem srečanju predstavi sistem dela in prislusne njihovim pričakovanjem. Prostovoljci se prijavijo za termine, ko imajo čas oziroma si urnik vožnje izberejo sami; ne pričakuje se, da so vseskozi na razpolago. Na vožnjah imajo urejeno tudi zavarovanje.

Člani Zavoda Sopotniki pravijo, da jih delo s starej-

šimi izpopolnjuje in prinaša posebno veselje, med prostovoljci in uporabniki pa se spletajo posebne vezi, ki bogatijo tako ene kot druge. Sopotniki vabijo vse zainteresirane prostovoljce, da se jim pridružijo in postanejo del srčne skupnosti. **Prijave na: 031 60 70 70 ali na ljubica.gutnik@sopotniki.org.**

AKCIJA ZBIRANJA ŠE DELUJOČIH APARATOV IZ GOSPODINJSTEV

#ŠE SEM UPORABEN!

Imate doma aparat, ki **še deluje**, a ga ne uporabljate in ne potrebujete? Bi ga oddali v uporabo komu drugemu, mu podaljšali življenjsko dobo ter zmanjšali količino odpadkov?

Pridružite se naši akciji zbiranja **še delujočih** aparatov »od vrat do vrat«. To pomeni, da boste enostavno **oddali naročilo**, mi pa vas bomo obiskali in prevzeli **še delujoči** aparat. Gre za enak način oddaje kot to že velja za naročilo **brezplačnega odvoza kosovnih odpadkov**. Z akcijo smo pričeli v *Evropskem tednu zmanjševanja odpadkov*, ki je potekal **od 18. do 26. novembra**, sama akcija zbiranja pa bo trajala **do konca februarja 2024**.

KAKO ODDATI NAROČILO?

s spletnim obrazcem na strani **www.publikus.si**
(obrazec je aktiven od 18. novembra dalje)

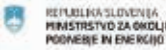
na telefonski številki **05 720 49 62**

(naročila sprejemamo od 20. novembra dalje)

z naročilnico, ki jo boste prejeli v **začetku decembra skupaj z mesečno položnico**.

Podjetji ZEOS, d.o.o. in PUBLIKUS d.o.o. organizirata akcijo zbiranja še delujočih aparatov z odvozom od vaših vrat do vrat novega uporabnika. Akcija se izvaja v sklopu projekta LIFE Spodbujamo e-krožno, s katerim želimo prispevati k varstvu okolja z zmanjševanjem odpadkov tudi na način, da še delujoči aparati najdejo pot k novemu uporabniku in ne obležijo v našem domu.

Podrobnosti akcije so na voljo na **www.zeos.si** in na **www.publikus.si**. Pridružite se nam in skupaj bomo zagotovili, da bodo naše e-naprave uporabno krožile ves čas delovanja.

Skupine za samopomoč

Društvo za mentalno zdravje, ki v Postojni deluje že 13 let, nudi brezplačno pomoč in podporo vsem, ki trpijo za različnimi simptomi tesnobe, depresije in drugimi težavami v duševnem zdravju. Poglavitni program predstavljajo **skupine za samopomoč**, ki imajo srečanja enkrat mesečno v prostorih Zdravstvenega doma Postojna. Delujejo po principu prijateljske skupine, ki omogoča izmenjavo izkušenj in iskane rešitve s pomočjo drugih oseb, ki imajo sorodne težave. Osnovna dejavnost v skupini je usmerjeni pogovor. V svoje vrste toplo vabijo vsakogar, ki se sooča s kakršnokoli obliko duševne stiske.

Informacije dobite na telefonski številki 031 643 782 (predsednik društva Zlatko Jajčanin). Program financira Občina Postojna.

USTVARJENO ZA GOSPODE DARILNI BONI V BRIVNICI OZBIČ

Darilne bone lahko kupite
v naši brivnici ali pa jih
naročite preko spletnega
obrazca na **brivnica-ozbic.si**.

UGODNOSTI V BRIVNICI OZBIČ

Vsi upokojnenci se lahko torek in sredo med 8. in 13. uro strizete **za le 15 €**.

Očetje pa lahko od torka do četrтка ob urejanju brade ali pričeske prejmete še 50 %** popusta na urejanje sinove pričeske.

*Velja ob predložitvi tega kupona.
**Velja le za skupne obiske.

Osti jarej: knjiga o starih Majlontarjih

Društvo upokojencev Postojna je konec oktobra izdalo knjigo **Osti jarej Zgodbe iz Majlonta**, ki jo je napisal član društva Roman Milavec.

Knjiga obsega 232 strani, opremljena je z avtorjevimi likovnimi izdelki, trdo vezana, s plastificiranimi platnicami.

Dogajanje krajših zgodb je postavljeno v Majlont, v Kot. Posebnost knjige je, da je pisana v starem postojnskem narečju, ki počasi izginja, in ohranja razmišljanja Majlontarjev iz sredine prejšnjega stoletja.

Knjigo lahko kupite v pisarni DU Postojna na Ulici 1. maja 2c (Zelena dvorana) vsak ponedeljek in sredo od **10. do 12. ure**. Lahko jo rezervirate po telefonu 040 805 850 ali na du.postojna@gmail.com. Cena knjige je 22 evrov.

BESIM HAJDARI S.P. Jenkova 6
6230 Postojna**OKREPČEVALNICA**
070-157-280info@hajdari.si

OKREPČEVALNICA BH

Nudimo vam:

- DNEVNE MALICE – vsak dan nekaj okusnega
- PIZZE
- KEBAB in HAMBURGERJE
- jedi z ŽARA

Za **NAROČILO** in **DOSTAVO NA DOM** nas pokličite na št. **070/157-280**

OČESNA ORDINACIJA IN OPTIKA POSTOJNA

HITRO IN UGODNO OD PREGLEDA DO NOVIH OČAL

- strokoven in celovit pregled vida
- brez čakalnih vrst
- strokovno osebje
- odlična kvaliteta
- ogromna izbira
- najbolj ugodne cene

NAROČI SE: 065-550-665

**NEVERJETNO -
KUPON 50 € ZA
NOVA OČALA**

**OPTIKA
POSTOJNA**

OČESNA ORDINACIJA IN OPTIKA POSTOJNA, PREŠERNOVA 1, POSTOJNA TEL: 065-550-665
mail: info@optika-postojna.si, www.optika-postojna.si

DRSALIŠČE V POSTOJNI

TOREK, 5. december

17.00 • Odprtje drsališča

PETEK, 8. december

17.00 • Curling

SOBOTA, 9. december

10.00 • CICI družinske urice na drsalkah

NEDELJA, 10. december

10.00 • Tečaj drsanja za začetnike
17.00 • Božiček na drsalkah in delavnica "Pišimo Božičku"

PONEDELJEK, 11. december

15.30 • Javni trening IHK Piščanci
16.30 • Mala šola hokeja

ČETRTEK, 14. december

15.30 • Javni trening IHK Piščanci
16.30 • Mala šola hokeja
17.00 • Praznik luči in pozdrav zimi

PETEK, 15. december

17.00 • CICI družinske urice na drsalkah
19.00 • Disko drsalni petek

SOBOTA, 16. december

10.00 • Dedek Mraz po ulicah Postojne

NEDELJA, 17. december

10.00 • Tečaj drsanja za začetnike

PONEDELJEK, 18. december

15.30 • Javni trening IHK Piščanci
16.30 • Mala šola hokeja

SREDA, 20. december

17.00 • Otroška predstava o darilih škrate Lenka in vile Lucije

ČETRTEK, 21. december

15.30 • Javni trening IHK Piščanci
16.30 • Mala šola hokeja

PETEK, 22. december

17.00 • Curling

SOBOTA, 23. december

10.00 • CICI družinske urice na drsalkah
19.00 • Koncert Gospel lights (v primeru dežja bo koncert v cerkvi)

NEDELJA, 24. december

10.00 • Tečaj drsanja za začetnike

PONEDELJEK, 25. december

Brezplačno božično drsanje za otroke

TOREK, 26. december

Brezplačno drsanje v barvah slovenske zastave

ZIMA JE TU JU-HU-HU

PETEK, 29. december

17.00 • CICI družinske urice na drsalkah
19.00 • Narodnozabavni drsalni petek s Harmonikarskim orkestrom Vilija Marinška

NEDELJA, 31. december

22.00 • Zadršaj v novo leto: silvestrovanje na prostem s skupino Nočni skok

"rock postojna"

1.12.23 ob 19ih

Potovanje skozi desetletja postojnske rock glasbe
NOTRANJSKI MUZEJ POSTOJNA

ŠOLSKI CENTER POSTOJNA ODPIRA SVOJA VRATA V TOREK, 12. 12. 2023, OB 17.00!

predstavitve programov

mednarodne dejavnosti

otvoritev kotička za druženje

voden ogled šole

Vabljeni!

MOJKINO
Postojna

25. NOVEMBER
KULTURNI DOM POSTOJNA

ČUDEŽNI SVET

ŽELJA

IGRE LAKOTE:
BALADA O PTIČAH PEVKAH
IN KAČAH

15:30

17:30

19:30

Vstopnice na www.mojkino.si in pri blagajni dvorane uro pred vsako predstavo

Vodnik dogajanja v občini Postojna

25. november

9.00 Od odpadkov do okrasov

- Delavnica izdelovanja prazničnih okrasov iz odpadnih materialov v sklopu ETZO
- 📄 Knjižnica B. Zupančiča Postojna
Org.: Društvo Lokalci, Občina Postojna

Moj Kino

15.30 Mavka: Zaščitnica gozda (sinhronizirano)

17.30 Želja (sinhronizirano)

19.30 Igre lakote: Balada o pticah pevkah in kačah

- 📄 Kulturni dom Postojna
Org.: Kulturni dom Postojna

26. november

15.00 Regijsko tekmovanje odraslih vokalnih zasedb Primorske

- 📄 Glasbena šola Postojna
Org.: JSKD OI Postojna

28. november

17.00 Delavnica izdelave zdravilnih pripravkov

- Dopolnite svojo domačo lekarno na delavnici Zelenega abonmaja, obvezne predhodne prijave na info@lu-postojna.si
- 📄 Notranjski muzej Postojna
Org.: LUP

18.00 Koncert učencev

- Nastop dijakov Umetniške gimnazije Koper in učencev GŠ Postojna
- 📄 Glasbena šola Postojna
Org.: GŠ Postojna

29. november

17.00 Gojenje in uporaba kalčkov in mikrozelenjave

- Delavnica v KS Bukovje
- 📄 Bukovje
Org.: LUP

17.00 Radosti in pasti sodobne tehnologije

- Predavanje in pogovor z Miho Kramlijem
- 📄 Knjižnica B. Zupančiča Postojna
Org.: KŠD Mušketirji, Knjižnica B. Z.

19.00 Poj mi pesem

- Projekcija dokumentarnega filma o Vladu Kreslinu ob njegovem 70. rojstnem dnevu
- 📄 Kulturni dom Postojna
Org.: Kulturni dom Postojna

30. november

18.30 Klavirski recital Danijela Breclja

- Koncert klasične glasbe
- 📄 Glasbena šola Postojna
Org.: GŠ Postojna in KD Postojna

1. december

19.00 Otvoritev razstave Rock Postojna

- Prva in največja razstava rock glasbe na Postojnskem
- 📄 Notranjski muzej Postojna
Org.: NMP

3. december

10.00 Ta veseli dan kulture

- Brezplačen vstop v muzej, vodenje po novi razstavi Rock Postojna, delavnica Presnete kasete in vodenje po stalni razstavi Muzej krasa
- 📄 Notranjski muzej Postojna
Org.: NMP

4. december

18.00 140 let Turističnega društva Postojna

- Prireditev ob obletnici ustanovitve, delovanja in razvoja društva
- 📄 Kulturni dom Postojna
Org.: TD Postojna

5. december

Praznični sejem in prižig lučk

- Na sejmu se nam bo pridružil Miklavž, prižigu lučk pa sledi otvoritev drsališča in brezplačno drsanje
- 📄 Titov trg
Org.: Občina Postojna

6. december

16.00 Iz pravljичne skrinje

- Odprtje razstave Likovne skupine Okra Postojna
- 📄 Mini galerija Triglav Art
Org.: Zavarovalnica Triglav OE Postojna

7. december

Županov sprejem: Tokac & Emanuela

- Brezplačne vstopnice na voljo v TIC galeriji
- 📄 Kulturni dom Postojna
Org.: Občina Postojna

9. december

18.00 Večer Nikole Tesle

- Nastop folklornih, pevskih in literarnih skupin SPD Nikola Tesla z gosti
- 📄 Kulturni dom Postojna
Org.: Kulturni dom Postojna

11. december

17.30 Božična simfonija

- Otroška abonmajska predstava
- 📄 Kulturni dom Postojna
Org.: Kulturni dom Postojna

18.00 Življenje z Indijanci

- Predstavitev knjige Zakaj pa ne? in potopisno predavanje Davida Steguga.
- 📄 Knjižnica B. Zupančiča Postojna
Org.: Knjižnica B. Z. in Angloka

12. december

17.00 Dan odprtih vrat Šolskega centra Postojna

- Predstavitev šole in mednarodnih aktivnosti na šoli
- 📄 ŠC Postojna
Org.: ŠCPO

13. december

18.00 Loška dolina med obema vojnama

- Predavanje v sklopu muzejskega abonmaja "Za klapco" bo vodil dr. Martin Premk
- 📄 Notranjski muzej Postojna
Org.: NMP

18.00 Jamska ženska

- Komedija z Rebeko Dremelj, vstopnice na Eventimovih mestih
- 📄 Kulturni dom Postojna
Org.: Kulturni dom Postojna

16. december

15.30 Baletna predstava

17.30 Slike iz Hrestača

- Praznična produkcija Baletnega društva Postojna bo sestavljena iz glavnih slik ene najlepših božičnih zgodb Hrestača.
- 📄 Kulturni dom Postojna
Org.: Baletno društvo Postojna

17. december

15.30 Moj Kino

- Štiri projekcije aktualnih filmskih uspešnic
- 📄 Kulturni dom Postojna
Org.: Kulturni dom Postojna

18. - 23. december

Apolonov bazar

- Enotedenski bazar umetniških, oblikovalskih in rokodelskih izdelkov lokalnih ustvarjalcev
- 📄 Nekdanja Manufaktura
Org.: MCP, Lokalci

20. december

18.00 Božično-novoletni koncert godalnih orkestrov

- 📄 Glasbena šola Postojna
Org.: GŠ Postojna

21. december

9.30 Pametni telefon

- Brezplačna delavnica uporabe pametnih telefonov, informacije in prijava na 05 721 1284
- 📄 Ljudska univerza Postojna
Org.: LUP

19.30 Žigolo s.p.

- Monokomedija Domna Valiča, vstopnice na Eventimovih mestih
- 📄 Kulturni dom Postojna
Org.: Kulturni dom Postojna

23. december

18.00 Koledovanje 2023

- 15. tradicionalen koncert kolednih in božičnih pesmi VS Mavrica z gosti, vstop prost
- 📄 Glasbena šola Postojna
Org.: PD Mavrica

26. december

19.30 Božično-novoletni koncert Postojnske godbe 1808

- Glasbena gostja bo Nuška Drašček
- 📄 Športna dvorana OŠ Antona Globočnika
Org.: Postojnska godba

28. december

10.00 Afrika

- Predstava in delavnica za otroke
- 📄 Knjižnica B. Zupančiča Postojna
Org.: Zavod Global, Knjižnica B. Z.

Prižig lučk v Postojni

5. december 2023

Praznični sejem od 17.00 dalje

Obisk Miklavža in prižig lučk ob 17.50

Odprtje drsališča ob 18.00

										AVTOR: MATEJ MISLEJ	ČLAN PROTESTANTSKE LOČINE V ANGLIJI	POLICA ALI STOJALO ZA KNJIGE	VEDA O ATOMIH	KEMIJSKI SIMBOL ZA SELEN	RIMSKI BOG SMRTI	GLAVNO MESTO ALBANIJE	HARMONIČNOST, SKLADNOST	CUNJA, KRPA		
										ZELO LEP MOŠKI, LEPOTEC										
										VEDA O ŽIVALSKIH BOLEZNIH										
										JAZ (LAT.)				VRELA VODA REKA V SLOVENIJI						
										TABOR, NASELJE ŠOTOROV TEK PRED SKOKOM					IGRALKA GARDNER PRITLIKAVI BOR, RUŠJE					
																				ESTONCI
ŽELEZNA PRIPRAVA ZA SPENJANJE LESENIH DELOV, PENJAČA, KLAMFA	ZOBOVINA SLONOVIH OKLOV	DOLŽINSKA MERA, TISOČ METROV	DOLGOTRAJNO, PUSTOLOVSKO POTOVANJE	HITER UMİK IZ STRAHU, BEŽANJE	ORIENTALSKO RIŽEVO ŽGANJE		PRIVLAČNOST, MIK PIPRAVLJALEC JEDI			BORILNI ŠPORT SIVA MRENA										
						NASELJE PRI PIVKI				VALIŽANSKA PRINCESA MIDDLETON MAJHEN GLODAVEC					SREDIŠČE VRTENJA FINSKI ARHITEKT SAARINEN					
POLITIČNI VODITELJ						RIMA, STIK KOLCANJE, SPAHOVANJE					PISMENO POTRDILO LESEN PLUG									
VPLIVEN BOGATAŠ							JOSIP BROZ NASILNA TATVINA					SNEŽNI ČLOVEK VDOLBINA V OBLIKA ŽLEBA								
ORGAN VOHA				SL. SLUKAR MEŠKO MESTO V TURČIJI				OKVIR Z NABOJI DRŽAVA V AFRIKI									HRVAŠKI PARLAMENT	POLOŽAJ TELESA V JOGI		
MALTNNA ZIDNA OBLOGA					VROČ NAPITEK IZ RUMA KONEC DIRKE				ORNA ZEMLJA ATLETSKI REKVIZIT			ČEBELI PODOBNA ŽUŽELKA PALEC, INČ								
LOČILO V BESEDNI ZVEZI							SKAKALEC S PADALOM ZA POLTON ZVIŠAN A								VRHUNSKI ŠPORTNIK BIKOV GLAS					
VZDEVEK IGRALKE IDE KRAVANJA							PREDSTAVA Z BIKI V ŠPANJI AVT. OZNAKA BENETK													
LASTNOST PRAŠTEVIL											ANTIČNO MESTO V MALI AZIJI, TROJA									
TROPSKA PAPIGA				JESENSKA HRUŠKA							ENERGIJSKI CENTER V TELESU									

Po decembrska darila v trgovino Komarček, kjer najdete pestro izbiro naravne kozmetike, zeliščnih čajev, prehranskih dopolnil, eteričnih olj in praktičnih daril za vsakogar

Trgovina Komarček podarja tri nagrade:

1. nagrada: darilni paket z 250g čaja po izbiri,
2. nagrada: darilni paket z 200g čaja po izbiri,
3. nagrada: darilni paket s 150g čaja po izbiri.

Geslo nagradne križanke in svoj naslov pošljite na dopisnici na naslov Postojnski prepil, Ljubljanska c. 4, 6230 Postojna ali na e-naslov postojnski.prepil@postojna.si **najkasneje do 6. decembra.**

Izžrebane nagrajenke oktobrske križanke:

1. nagrado (4-hodni meni za 2 osebi) prejme **IVA ČESNIK**, Predjama 40, 6230 Postojna;
2. nagrado (3-hodni meni za 2 osebi) prejme **IRENA JAGER**, Zagon 27, 6230 Postojna;
3. nagrado (2 pizzi) prejme **ANA NOVAK**, Tržaška cesta 24 a, 6230 Postojna.

Nagrajenke naj se z osebnim dokumentom zglasijo v Gostilni in pizzeriji Minutka na Ljubljanski c. 4 v Postojni.

Iz fotoalbuma družine Vekar iz Studenca

Pizzerija Bekar v Studencu bo prihodnje leto praznovala trideset let delovanja. Domačija tik ob lokalu, v kateri domuje družina Vekar, pa se ponša z občutno večjo starostjo. Skrbno je obnovljena po prvotni stilski zasnovi, in na zunaj ne kaže, da je zgrajena daljnega leta 1700. Pred hišo stoji vodnjak, lepo ohranjena in obokana štirna, z vklesano letnico 1844 in priimkom prvotnega lastnika Wolfg. Voda v njej služi samo še za zalivanje vrta. Spomine o zgradbi in predvsem na njene nekdanje prebivalce nam je s pomočjo starih fotografij odstrnil gospodar domačije Ivan Vekar.

Franciška (Debevec) in Anton Vekar okrog leta 1905.

Anton Vekar, Ivanov stari oče, se je rodil leta 1871 v Kočah pri Prestranku. Kot fant se je zaposlil v kobilarni na Prestranku. Vnuku Ivanu se je rad pohvalil, kako imenitno je bilo, ko si je na gradu sposodil kočijo s konjsko vprego in se z njo odpeljal v Sajeveče snubit svojo bodočo ženo Frančiško Debevec, trinajst let mlajšo od sebe. V zakonu se jima je rodilo sedem otrok, dva sinova in pet hčera. Preselila sta se na Studenec, si tam kupila domačijo in kmalu se je hiše prijelo domače ime pri Bekarjevih.

Pri sosedovih čez cesto, pri Ivanovih, so imeli gostilno in ob vaških veseljah so večkrat plesali kar okrog njihove štirne. Vas se je lah-

ko pohvalila z dobrimi pevci, med katerimi sta bila tudi oba mlada Bekarjeva sinova, Ivan in Jožef. Ivan, oče našega pripovedovalca (Ivana mlajšega) je bil odličen pevec in zborovodja ter organist cerkvenega pevskega zbora pri farni cerkvi v Hrenovicah. Prepevali so tudi na Studencu; vaje so imeli največkrat pri Žnidarjevih, družini z več mladimi hčerami, vnetimi pevkami. Pevci so peli tudi med procesijami, ki so se na dan sv. Florijana (4. maja) vile od farne cerkve v Hrenovicah skozi Studenec do Orehka. To pot je dokončno presekala gradnja avtoceste za vasjo. Most čez cesto je bil zgrajen leta 1974.

Sin Jožef je bil nemirnega duha, nekaj časa je kot vojak služil v tujski legiji, pozneje se je podal čez Atlantik za boljšim življenjem in kar nekaj let preživel v Kanadi. Po vrnitvi se je poročil z vaščanko, Krajnerjevo vdovo, ki je iz prejšnjega zakona imela dva otroke. Skupaj sta imela še hčerko. Sin Ivan, rojen leta 1909, se je poročil z vaščanko Jožefo Smrdelj, ki je imela še šest sester in brata Franca. Jožefa je bila dobra kuharica in je hodila v Trst v znano gostilno pomagat pri kuhinjskih opravilih. Življenje ni bilo lahko, večkrat se je do Trsta podala kar peš. Tri njene sestre, ki so tudi pomagale pri hišnih opravilih pri družinah v Italiji, so se tam poročile. Dve sta osnovali družini v Trstu, ena v Padovi. Mož Ivan je bil vpoklican

Družina Vekar s sorodstvom in sosedo: (v prvi vrsti od leve proti desni) Ivan ml., sosedovo dekle, mama Jožefa in oče Ivan; (v drugi vrsti) Ivanova sestra Silva, Jožefina sestra Marija, Jožefin brat Franc, Ivanova mama in Jožefina mama.

na služenje vojaškega roka v južno Italijo in takrat se je morala žena Jožefa sama spopadati z delom na domačiji. Sicer je bila kmetija manjša, a je bilo treba skrbeti za nekaj krav in prašičev. Po drugi vojni se je Ivan zaposlil v podjetju Javor v Pivki. Žena Jožefa mu je leta 1947 povila sina Ivana mlajšega. Oče Ivan je umrl mlad, za posledicami srčne kapi, leta 1959. Imel je šele petdeset let, sin Ivan je takrat dopolnil 12 let. Mati Jožefa je po moževi smrti darovala hrenoviški župniji harmonij, na katerega je pevce toliko let spremljal med prepevanjem na vajah. Nemi instrument doma v zapuščeni sobi zagotovo ni porajal lepih občutkov. Sin Ivan se je zaposlil pri Postojnski jami kot turistični vodič. Med drugim je vodil tudi italijanske in nemške obiskovalce. Tam je spoznal svojo bodočo ženo, Koritnikovo Vanjo iz Postojne, najmlajšo, deveto od devetih otrok. Njena mama, Ivanka Koritnik (rojena Mauer), je dolga leta opravljala delo matičarke na občinskem uradu in ljudem tudi mimo protokola neštetokrat pomagala pri pridobivanju prepotrebni dokumentov in uradnih listov. Pomoč ljudem, ki so bili v stiski, ji je bila pomembnejša od strahu pred izgubo službe ali morebitnim kaznovanjem v primeru odkritja.

Ivan je na izrednem študiju ekonomije uspešno diplomiral in v osamosvojitvenem obdobju Slovenije prevzel mesto direktorja Postojnske jame. Do upokojitve ob prehodu v novo tisočletje je podjetju predsedoval dva mandata. Pred tem, že leta 1994, je začel zidati poslopje za staro domačijo. Tam je naslednje leto s pomočjo žene Vanje in obeh hčera, Mete in Tine, s partnerjem Miranom Mejakom odprl picerijo. Za svoje veselje je v bližnjem gospodarskem posloplju za restavracijo nastanil islandske konje, ki mu v pokoju ob vsakodnevem delu z njimi predstavljajo tudi veliko zadovoljstvo. Ljubezen do konjev je imel že stari ata Anton Vekar, kar potrjuje tudi fotografija iz leta 1965, ki visi v piceriji. Na njej lahko vidimo, kako so zadnjič s trojno konjsko vprego pluzili večjo količino zapadlega snega po vasi. Konje je takrat, pred slabimi šestdesetimi leti, upravljal Miro Vadnjal.

Med pogovorom je izpostavil, da je bila njihova domačija krita s slamo in je dobila kritino med zadnjimi hišami na vasi, leta 1957.

Besedilo: Marino Samsa; fotografiji: iz albuma družine Vekar.